

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 4-5 marca 2014 r. na kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej prowadzonym w ramach obszaru sztuki, dziedzina sztuk muzycznych na poziomie studiów I i II stopnia o profilu¹ ogólnoakademickim, realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Śląskiego przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. Sławomir Kaczorowski, członek PKA

członkowie: prof. Marta Wierzbieniec – ekspert PKA

prof. Andrzej Godek – ekspert PKA

Dawid Kolenda – ekspert ds. studenckich PKA

mgr Wioletta Marszelewska – ekspert formalno-prawny, Biuro PKA

Krótką informacją o wizytacji

Należy wskazać przesłanki wizytacji (własna inicjatywa PKA, wniosek ministra, wniosek uczelni) oraz czy jest to pierwsza czy kolejna wizytacja (w tym przypadku informacje, w którym roku została przeprowadzona i jakie były jej wyniki przedstawić w **Załączniku nr 3**)

Ocena jakości kształcenia na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej”, prowadzonym na Wydziale Artystycznym w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany po zapoznaniu się z przedłożonym przez Wydział raportem samooceny oraz na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji a także odbytych rozmów - przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku. Podczas wizytacji członkowie Zespołu Oceniającego hospitowali zajęcia, dokonali przeglądu infrastruktury dydaktycznej oraz oceny losowo wybranych prac magisterskich i licencjackich. Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

¹ nie dotyczy kształcenia rozpoczętego w okresie poprzedzającym wprowadzenie profili kształcenia;

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę².

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

Misja Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach powstała w maju 1997 r. Strategia rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2012-2020 została przyjęta na posiedzeniu Senatu Uczelni w dniu 24 stycznia 2012 r., następnie Rada Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego Uchwałą Nr 12 z dnia 29 maja 2013 r. zatwierdziła strategię rozwoju Wydziału. Zgodnie ze statutem Uczelni jednostkami wewnętrznymi wydziału są instytuty, katedry lub zakłady. Jednostkami wewnętrznymi Wydziału Artystycznego w Cieszynie są: Instytut Muzyki oraz Instytut Sztuki. Strategia rozwoju Instytutu Muzyki na lata 2012-2020 została przyjęta na posiedzeniu Rady Instytutu w dniu 16 stycznia 2013 r. W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu, Rady Wydziału oraz Rady Instytutu, na których zatwierdzono ww. uchwały. Zostały one przyjęte zgodnie z przepisami Statutu Uczelni.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest spójna ze strategią Jednostki i misją Uczelni. Dotyczy to zarówno działań edukacyjnych (tworzenie interesującej oferty kształcenia na odpowiednim poziomie jakościowym), jak i realizacji zadań badawczych oraz artystycznych (udział pracowników i studentów w różnego rodzaju przedsięwzięciach adresowanych do mieszkańców regionu).

Obrana przez oceniany kierunek koncepcja kształcenia zakłada realizację ogólnych założeń przyjętych przez Wydział i Uczelnię w zakresie:

- wykonawstwa muzycznego;
- historii i teorii muzyki z uwzględnieniem światowego, oraz polskiego i regionalnego dziedzictwa kulturowego;
- edukacji muzycznej z uwzględnieniem potrzeb współczesnego odbiorcy;
- prowadzenia projektów interdyscyplinarnych z kluczową rolą muzyki.

- 2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Interesariusze wewnętrzni ocenianego kierunku, to głównie pracownicy naukowo – dydaktyczni Instytutu Muzyki oraz przedstawiciele studentów będący członkami Rady Instytutu i Rady Wydziału.

Interesariuszami zewnętrznymi są (jak podano w raporcie samooceny) przedstawiciele szkół ogólnokształcących, szkół muzycznych, placówek oświatowych, kulturalnych i edukacyjnych oraz ośrodków prowadzących, np. rehabilitację osób niepełnosprawnych. Wśród grona interesariuszy zewnętrznych władze Instytutu Muzyki wymieniają także instytucje samorządu terytorialnego, instytucje kultury i stowarzyszenia oraz fundacje organizujące w regionie imprezy muzyczne.

Oceniana Jednostka współpracuje m.in. z: Narodowym Instytutem Audiowizualnym, Telewizją Polską w Katowicach, Stowarzyszeniem im. Jana Wałacha w Istebnej, Instytutem Teologicznym im. Św. Jana Kantego w Bielsku – Białej, Diecezjalną Szkołą Organistowską w Bielsku – Białej, Szkołą Muzyczną „Da capo” w Krakowie, Zespołem Szkół Muzycznych w Sosnowcu, Państwową Szkołą Muzyczną w Bielsku – Białej, Stowarzyszeniem „Via Musica” w Cieszynie, Cieszyńskim Ośrodkiem Kultury „Dom Narodowy”, Centrum Sztuki Współczesnej „Solvay” w Krakowie, Zespołem Szkół Muzycznych im. F. Rybickiego w Tychach, Zespołem Śpiewaków Miasta Katowice „Camerata Silesia”, Bielskim Towarzystwem Muzycznym, Państwową Szkołą Artystyczną im. P. Kalety w Czeskim

² Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w Statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Cieszynie, Ośrodkiem Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczym Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Cieszynie.

Z większością wymienionych placówek Instytut Muzyki prowadzi współpracę także w zakresie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku i posiada stosowną w tym zakresie dokumentację.

Pozytywnie należy ocenić zakładane perspektywy rozwoju ocenianego kierunku, których głównym założeniem jest dalszy, konsekwentny rozwój kadry dydaktyczno – naukowej oraz poszerzanie oferty kształcenia. Władze wizytowanej Jednostki zakładają także wzmożenie aktywności Instytutu w zakresie współpracy z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowymi i artystycznymi, w tym z interesariuszami zewnętrznymi. Planuje się również pozyskiwanie środków zewnętrznych na zakup potrzebnego sprzętu.

Przedstawiciele studentów biorą bezpośredni udział w procesie kształtowania sylwetki absolwenta oraz pracy nad opracowywaniem efektów kształcenia oraz ich ewaluacją poprzez udział w pracach nad planami studiów i programami kształcenia. Projektowaniem programów kształcenia na ocenianym kierunku zajmuje się Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia. Zespół został utworzony na podstawie decyzji Dziekana Wydziału, niemniej jednak Zespół Oceniający nie otrzymał stosownego dokumentu, a jedynie protokół z posiedzenia Rady Instytutu Muzyki wskazujący na zaproponowanie składu Zespołu Dziekanowi. W składzie Zespołu znajduje się dwóch przedstawicieli studentów, którzy biorą udział w pracach nad zmianami w programach kształcenia, co potwierdzono na podstawie dostępnym protokołom z posiedzeń oraz odbytej rozmowy. Studenci są aktywnie włączeni w szczególności w zmiany programowe wynikające z konieczności wdrożenia założeń KRK do programów kształcenia. Opracowane programy kształcenia trafiają na posiedzenia Rady Wydziału celem zatwierdzenia, co ocenia się pozytywnie. Podczas wizytacji nie przedstawiono Zespołowi Oceniającemu wymaganych przez art. 68 ust. 1 punkt 2) ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym opinii właściwego organu samorządu studenckiego dotyczące uchwalanych planów studiów i programów kształcenia. Niemniej jednak, jak wspomniano powyżej studenci mogli brać udział w ich projektowaniu.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego³ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii Jednostki.

2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

³ według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

Instytut Muzyki, funkcjonujący w Cieszynie, w ramach Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach prowadzi kierunek „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia w trybie stacjonarnym. Realizowane są jeszcze dwa roczniki studiów w trybie niestacjonarnym (rok trzeci studiów I-go stopnia i rok drugi studiów II-go stopnia).

Obudowę prawną i organizacyjną w zakresie przyjętych w Uczelni działań dotyczących budowania programów kształcenia należy uznać za prawidłową. Plany i programy studiów na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” zostały opracowane według wytycznych zawartych w Uchwale Senatu Nr 107 z dnia 6 grudnia 2011 r. w sprawie *wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Śląskiego w zakresie planów studiów i programów kształcenia*. Uchwała powyższa została następnie zmieniona kolejnymi uchwałami Senatu (Nr 108 z dnia 23 kwietnia 2013 r. oraz Nr 123 z dnia 28 maja 2013 r.). Efekty kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Uczelni, w tym dla kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” zostały określone Uchwałą Senatu Nr 133 z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie *wprowadzenia od roku akademickiego 2012/2013 efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim* (załącznik nr 14 oraz załącznik nr 15).

Program studiów dla kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” obowiązujący od roku akademickiego 2013/2014 został zatwierdzony Uchwałą Nr 14 Rady Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego z dnia 29 maja 2013 r. W opracowaniu programów kształcenia oraz dostosowaniu efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy biorą udział pracownicy dydaktyczni, studenci kierunku oraz interesariusze zewnętrzni.

Należy bardzo dobrze ocenić współpracę z wieloma podmiotami, w tym z gronem absolwentów w kontekście formułowania oczekiwanych efektów kształcenia.

Powiązanie celów i efektów kształcenia w formie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych - na poziomie kierunku - pozwala na stwierdzenie, że tworzą one koncepcję kształcenia zgodną z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Koncepcja ta odpowiada poziomowi prowadzonych studiów i zamierzeniom strategicznym Uczelni w zakresie kształcenia absolwentów o kwalifikacjach dostosowanych do potrzeb rynku pracy. Pozytywnie ocenia się spójność efektów kształcenia, w tym możliwości osiągnięcia efektów ogólniejszych na podstawie efektów szczegółowych. Obraną przez oceniany kierunek koncepcję jego ogólnego rozwoju należy ocenić pozytywnie. Warto tu także zauważyć przyjętą słusznie koncepcję kształcenia opartą na relacjach: mistrz – uczeń, która zakłada w dużej mierze indywidualizację procesu kształcenia, co tak bardzo pożądane jest w obszarze edukacji artystycznej.

Zajęcia pozwalające na uzyskanie uprawnień nauczycielskich, jak i praktyki prowadzone są zgodnie ze Standardami Kształcenia Nauczycieli. Studenci ocenianego kierunku nabywają uprawnień pedagogicznych. Na studiach I stopnia realizowanych jest siedem przedmiotów z bloku pedagogicznego - zgodnie z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. (odpowiadające studiom I stopnia). Prowadzi się także kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela w zakresie tzw. innych wymagań - obejmujące m.in. realizację nauki języków obcych i wychowania fizycznego. Studenci odbywają praktyki pedagogiczne, zgodnie z obowiązującymi przepisami - w liczbie 150 godzin. Na studiach II stopnia realizowane są także przedmioty przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela; zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia (dotyczy studiów II stopnia). Studenci odbywają praktyki pedagogiczne w liczbie 30 godzin i praktyki artystyczne - w liczbie 60 godzin. Pozytywnie należy ocenić system organizowania i prowadzenia praktyk pedagogicznych i artystycznych.

Opis założonych efektów kształcenia jest dostępny dla studentów kierunku. Są oni informowani na początku semestru o efektach kształcenia, w szczególności o tym jaką wiedzę oraz umiejętności zdobędą na konkretnych zajęciach. Wydział zapewnia publiczną dostępność opisu efektów kształcenia poprzez umieszczenie na stronie internetowej planów studiów i sylabusów przedmiotów.

Oceniany kierunek studiów funkcjonuje w obszarze sztuki (dziedzina: sztuki muzyczne). Zakładane, oczekiwane i uzyskiwane efekty kształcenia są spójne z wymaganiami formułowanymi dla obszaru sztuki, z którego kierunek się wywodzi. Wskazują na to nie tylko właściwie sformułowane zapisy dotyczące problematyki szczegółowej związanej z prowadzonym kształceniem, ale także różnego rodzaju działania podejmowane przez studentów i pedagogów Instytutu; na płaszczyźnie dydaktycznej, naukowej, a przede wszystkim artystycznej.

2) Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

Efekty kształcenia sformułowano w sposób zrozumiały i czytelny. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym dość precyzyjnie oraz z dużym przekonaniem potrafili określić zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji, jakie posiadać powinna osoba kończąca kierunek edukacja artystyczna. Na pytanie, z czym kojarzą im się efekty kształcenia bezbłędnie odpowiedzieli, że kojarzą się z: programem nauczania, krajowymi ramami kwalifikacji oraz zakresem wiedzy i umiejętności po studiach. Co więcej studenci potrafili wskazać najważniejsze efekty kształcenia zdefiniowane na ocenianym kierunku studiów. Zdaniem studentów sformułowane efekty są intuicyjne oraz zrozumiałe. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym stwierdzili, iż efekty kształcenia na ich kierunku są sprawdzalne, co wynika ze specyfiki studiów artystycznych tj. można je zweryfikować nie tylko systemem ich oceny na uczelni, ale przede wszystkim poprzez praktyki pedagogiczne, występy, udział w konkursach oraz egzaminy odbywane przed komisją, co ocenia się pozytywnie. Studenci bardzo wysoko oceniają uzyskane efekty kształcenia w szczególności w zetknięciu z praktyką, z którą mieli styczność, niemniej z dużym przekonaniem i świadomością stwierdzili, iż na studiach nie można zdobyć kompletnej wiedzy i umiejętności, które to należy zdobywać również poza studiami.

W konkluzji należy stwierdzić, iż efekty zostały sformułowane precyzyjnie, co zapewnia możliwość ich sprawdzalności.

3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Procedury związane z pomiarem i oceną efektów kształcenia określone są w Regulaminie studiów. Określa on w szczególności prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i całych studiów. Rozwiązania zawarte w Regulaminie studiów wprowadzają odpowiednie rygory związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin wprowadza również skalę ocen stosowanych w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Rozwiązania stosowane w tym zakresie są prawidłowe i przejrzyste.

Zgodnie z ww. Regulaminem okresem zaliczeniowym jest semestr. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie zaliczeń wszystkich modułów przewidzianych planem studiów i uzyskanie łącznie co najmniej 30 punktów ECTS. Zaliczenie modułu następuje na podstawie pozytywnego zweryfikowania osiągnięcia przez studenta wszystkich efektów kształcenia.

Ocena końcowa modułu może być ustalana: na podstawie ocen uzyskanych w ramach zaliczeń poszczególnych efektów kształcenia, na podstawie egzaminu obejmującego weryfikację wszystkich efektów kształcenia modułu oraz na podstawie egzaminu obejmującego weryfikację części efektów kształcenia modułu - w tym przypadku przy ustalaniu oceny końcowej z modułu należy uwzględnić oceny uzyskane w ramach zaliczeń efektów kształcenia nieobjętych tym egzaminem. W przypadku modułów kończących się egzaminem, przed przystąpieniem do egzaminu student musi uzyskać pozostałe zaliczenia, jeśli są przewidziane w module.

Terminy egzaminów oraz sposób ogłoszenia ich wyników ustala egzaminator w porozumieniu ze studentami. W Uczelni obowiązuje 6-stopniowa skala ocen: od oceny „niedostateczny” (2,0) do oceny „bardzo dobry” (5,0). Studentom przysługują prawa odwoławcze od ocen przewidziane w Regulaminie studiów. Wiedza weryfikowana jest w oparciu o egzaminy ustne lub pisemne, prace zaliczeniowe, np. kolokwia, zadania praktyczne, prezentacje. Umiejętności weryfikowane są w szczególności w oparciu o wyniki egzaminu, ocenę sprawdzianów, aktywność na zajęciach. Natomiast dla oceny nabycia przez studenta kompetencji społecznych bierze się pod uwagę takie elementy, jak: ocenę postaw podczas zajęć, ocenę przygotowania i pracy podczas wykonywania zadań, w tym zadań zespołowych, wyrażanie własnego stanowiska przez studenta. Przedstawione wyżej metody są właściwe dobrane do każdego rodzaju efektu. Osoba egzaminatora jest wskazana w sylabusie danego modułu. Zaliczenia zajęć prowadzonych w określonej formie dokonuje prowadzący te zajęcia. Nauczyciel akademicki prowadzący przedmiot informuje studentów o programie, zakresie literatury oraz zasadach zaliczania poszczególnych form zajęć i wymaganiach egzaminacyjnych. Informacje te dostępne są również na stronie internetowej Uczelni. Każdy nauczyciel akademicki udziela studentom konsultacji. Zbiorczy plan terminów konsultacji jest umieszczany na tablicy ogłoszeń Wydziału oraz na stronie internetowej.

Weryfikacji efektów kształcenia na ocenianym kierunku dokonuje się głównie podczas zaliczeń końcowych (semestralnych). Służą temu narzędzia, które opisano w sylabusach. Prace pisemne studentów (jeśli są wymagane w ramach danego przedmiotu/modułu) przechowuje się przez rok – od momentu ukończenia przez studenta kształcenia. W przypadku zaliczeń polegających na wykonaniu artystycznym jest prezentacja publiczna z udziałem komisji wyznaczonej przez koordynatora przedmiotu. Protokoły zaliczeń końcowych (wszystkich realizowanych przedmiotów) zawierają oceny cząstkowe.

Należy zgodzić się z opinią podaną w raporcie samooceny, że rozwiązania przyjęte w zakresie zapewnienia osiągania zakładanych efektów jakościowych są skuteczne, wymagają jednak pewnej weryfikacji i modyfikacji związanej ze specyfiką kierunku. Kierunek nie prowadzi kształcenia na odległość.

Weryfikacji efektów kształcenia dokonuje się również poprzez praktyki zawodowe. Zasady odbywania praktyk określają: Zarządzenie Rektora Nr 41/2007 z dnia 27 czerwca 2007 r. w sprawie organizowania studenckich praktyk zawodowych w Uniwersytecie Śląskim i obowiązków opiekunów praktyk ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniami: Nr 93/2009 z dnia 17 września 2009 r. oraz Nr 71/2010 z dnia 6 września 2010 r. Uchwałą Senatu Nr 117 z dnia 28 maja 2013 r. zostały określone warunki zwalniania studentów z obowiązku odbywania praktyk. Weryfikacji efektów kształcenia dokonuje opiekun praktyk w miejscu jej odbywania oraz opiekun praktyki wyznaczony przez Dziekana spośród nauczycieli akademickich Wydziału. Student otrzymuje zaliczenie praktyk na podstawie opinii uzyskanej od opiekuna praktyk w danej placówce. W opinii tej opiekun merytoryczny ma obowiązek wpisania oceny wyrażonej stopniem. Jest ona następnie wpisywana do indeksu studenta przez opiekuna praktyk.

W przypadku praktyki pedagogicznej nauczyciel - opiekun praktykanta ustala harmonogram zajęć. Konspekty i scenariusze umieszcza się w zeszycie praktyk. Przed każdą prowadzoną lekcją przedkłada się go do zatwierdzenia, a po ich odbyciu nanosi uwagi. W ostatnim dniu praktyk opiekun wręcza studentowi opinię z oceną, potwierdzającą jej zakończenie. Zaliczenie przez studenta praktyki jest warunkiem zaliczenia poszczególnych lat studiów. Przebieg praktyki jest dokumentowany w zeszycie, który obejmuje: krótki opis szkoły, w którym odbyła się praktyka, opis zadań, które zostały przydzielone i zrealizowane oraz dokumentację ukazującą proces twórczy i efekty pracy ucznia jak również opinię studenta o przebiegu i znaczeniu praktyki. Formy sprawdzania efektów kształcenia oraz zasady oceniania są następujące: hospitacje lekcji (przeprowadzanych przez studenta) dokonywane przez opiekuna praktyk, przedstawienie przez studenta dokumentacji potwierdzającej odbycie praktyki, opinia i ocena pracy studenta podczas praktyki dokonana przez nauczyciela. Student otrzymuje zaliczenie: po przedstawieniu dokumentacji z praktyki, na podstawie opinii i oceny nauczyciela w szkole/placówce, po zaprezentowaniu efektów pracy na zajęciach z metodyki edukacji artystycznej. Efektem odbytych praktyk jest poznanie środowiska zawodowego, samodzielne przygotowywanie i realizacja lekcji, wykorzystywanie odpowiednich metod (w tym metod aktywizujących i problemowych) i form pracy z uczniami, umiejętność przeprowadzania korekty i oceny pracy ucznia.

Odnosząc się do praktyk artystycznych, ocena aktywności oraz prezentacji przygotowanych projektów artystycznych dokonywana jest w oparciu kartę praktyk, którą podpisuje opiekun lub organizator lub prowadzący zespół weryfikując uprzednio aktywność praktykanta.

Kolejnym sposobem potwierdzania efektów kształcenia, w tym efektów końcowych jest proces dyplomowania. Zasady dyplomowania określa Regulamin studiów. Procedury dotyczące procesu dyplomowania określają wymagania stawiane osobom pełniącym funkcję promotora i sposób ich powoływania, sposób zgłaszania, zatwierdzania, ogłaszania i wyboru tematów prac dyplomowych, zasady prowadzenia seminariów dyplomowych, składanie prac dyplomowych i dokonywanie ich recenzji, przebieg egzaminu dyplomowego. Prace dyplomowe muszą być przygotowywane według wymogów merytorycznych i formalnych podanych w zasadach określonych przez Uczelnię. Studenci wizytowanego kierunku przydzielani są do grupy seminaryjnej promotora, którego wybierają z podanej listy (obowiązuje limitowana liczba miejsc). Listę promotorów proponuje Rada Instytutu, a zatwierdza Rada Wydziału. Także tematyka prac dyplomowych jest proponowana przez Radę Instytutu i zatwierdzana przez Radę Wydziału. Uzyskanie dyplomu jest możliwe po zrealizowaniu pełnego programu studiów wraz z jedną obligatoryjną specjalnością oraz złożeniu egzaminu dyplomowego składającego się z teoretycznej pracy dyplomowej pisemnej oraz ustnego egzaminu dyplomowego. Egzamin ustny odbywa się przed komisją składającą się z minimum trzech osób, w tym promotora i recenzenta, z udziałem co najmniej jednej osoby będącej pracownikiem samodzielnym. Końcowy wynik studiów wpisywany w dyplomie ukończenia studiów stanowi średnia arytmetyczna ze wszystkich ocen końcowych modułów uzyskanych w ciągu całego okresu studiów, ocen uzyskanych za egzamin dyplomowy w formie pracy dyplomowej i odpowiedzi ustnej podczas obrony.

Studenci w rozmowie z Zespołem Oceniającym wyrazili opinię, iż system oceny zdobywanych przez nich efektów kształcenia w trakcie roku akademickiego jest dla nich przejrzysty i zrozumiały oraz że jest udostępniany dla nich z odpowiednim wyprzedzeniem. Studenci wiedzą, iż generalne zasady związane z systemem oceniania wynikają z regulaminu studiów, a szczegółowe zasady dotyczące oceny ich nakładu pracy ustala prowadzący zajęcia, o których to zasadach są informowani na pierwszych zajęciach, co ocenia się pozytywnie. Studenci stwierdzili, również, iż podstawowe informacje dotyczące zasad zaliczania poszczególnych form zajęciowych znajdują się w sylabusach poszczególnych przedmiotów, z którymi mogą zapoznać się na stronie internetowej Wydziału, co zasługuje na notę

pozytywną. W opinii studentów na ocenianym kierunku stosuje się zróżnicowane formy weryfikacji zdobywanych efektów kształcenia - egzamin w formie pisemnej i ustnej, zaliczenia z udziałem komisji, prezentacje publiczne. Na etapie praktyki zawodowej analizuje się dokumentację związaną z praktyką, natomiast w trakcie procesu dyplomowania efekty zdobyte przez studenta weryfikuje komisja egzaminacyjna w oparciu o ustanowione wcześniej kryteria. W opinii studentów egzaminy i inne formy weryfikacji osiągniętych przez nich efektów uczenia się dostosowane są do specyfiki studiów oraz pozwalają na rzetelną weryfikację założonych efektów kształcenia zarówno na gruncie wiedzy, umiejętności jak i kompetencji społecznych. Studenci uważają formy sprawdzania zdobytych efektów kształcenia za przemyślane i dostatecznie urozmaicone, co ocenia się pozytywnie.

Przyjęty przez opisywany kierunek system oceny efektów kształcenia jest spójny z Wewnętrznym Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia funkcjonującym na Wydziale i jest integralną częścią tego systemu w ramach całego Uniwersytetu. Jak podano w raporcie samooceny, także na ocenianym kierunku przyjęto w tym zakresie własne regulacje i zasady. Wykazują one związek ze specyfiką kierunku, choć wątpliwości budzi weryfikacja zakładanych celów i ocena osiągniętych efektów kształcenia na ostatnim etapie – podczas dyplomowania ze względu na brak świadczenia artystycznego i lekcji pokazowej (patrz, 7 kryterium, podpunkt 2). Studenci obu typów studiów (I-go i II-go stopnia) są dyplomowani wyłącznie na podstawie pracy pisemnej i egzaminu ustnego, będącego formą „obrony” pracy.

Niestety, do ostatecznej oceny końcowej nie jest brana pod uwagę jako jedna ze składowych ocena z artystycznego działania studenta. Fundamentalną zasadą dyplomowania studentów otrzymujących dyplom licencjacki lub magisterski na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” musi być egzamin praktyczny polegający na ocenie występu artystycznego. Publiczny występ artystyczny absolwenta studiów I i II stopnia jest integralną częścią egzaminu dyplomowego na wyżej wymienionym kierunku prowadzonym w każdej uczelni artystycznej. Zgodnie z raportem samooceny, absolwent może podjąć pracę w szkolnictwie podstawowym i ponadpodstawowym, tym samym jednym z elementów egzaminu dyplomowego na studiach I i II stopnia powinno być przeprowadzenie lekcji pokazowej ocenianej przez komisję dyplomową z udziałem nauczyciela akademickiego prowadzącego zajęcia z metodyki nauczania.

Jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość.

Analizując skalę i przyczyny odsiewu należy stwierdzić, że zjawisko to występuje w niewielkich rozmiarach i dotyczy bardziej studiów I stopnia, jak studiów II stopnia. Według informacji podanych w Raporcie Samooceny - odsiew na studiach I stopnia wyniósł: 13 osób, a na studiach II stopnia: 3 osoby. Przy ogólnej liczbie absolwentów (w latach: 2010 - 2013; 164 osoby), stanowi to niewielki odsetek. Jako przyczyny odsiewu należy wskazać: brak zaliczenia semestru w regulaminowym terminie, przeniesienie na inną uczelnię, własną rezygnację studenta z przyczyn osobistych, w tym finansowych (dotyczy szczególnie studiów niestacjonarnych).

- 4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Losy absolwentów ocenianego kierunku badane są przez Biuro Karier, funkcjonujące w Uniwersytecie Śląskim, w Katowicach, ale także Instytut Muzyki w Cieszynie prowadzi swoje obserwacje w tym zakresie. Dla absolwentów kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” opracowano ankietę, która pozwala uzyskać dane o ich aktywności zawodowej. Jak podano w raporcie samooceny uzyskane informacje wpływają na modyfikację programu kształcenia. Ważna jest także w tym aspekcie współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, którą przedstawiono w punkcie pierwszym niniejszego raportu (w ramach 1 kryterium ogólnego).

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Wnioski syntetyczne wynikające z analizy i oceny prac licencjackich i magisterskich:

1. Eksperci dokonali analizy i oceny 10 prac licencjackich i magisterskich zrealizowanych w ramach studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych. Zgodnie z opinią Zespołu Oceniającego w większości przypadków ocena prac (zarówno promotora jak i recenzenta) jest zbyt wysoka w porównaniu do ich rzeczywistej wartości merytorycznej (patrz, Załącznik nr 4, dotyczy sześciu na dziesięć prac).
2. Zaleca się przyjęcie bardziej starannej procedury zatwierdzania tematów prac przez Radę Wydziału Artystycznego. W niektórych przypadkach problematyka podejmowana w pracach nie dotyczy zagadnień związanych z kierunkiem studiów „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej”.
3. Opinie promotorów i recenzentów, zawarte w formularzach, są w większości przypadków lakoniczne, brak pełnej oceny merytorycznej.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

- 1) Zakładane przez Jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do przyjętego programu studiów, (stopnia i profilu kształcenia) są zgodne z wymogami KRK oraz zakładaną koncepcją rozwoju kierunku. Efekty kształcenia uwzględniają oczekiwania rynku pracy i wymagania organizacji, z którymi prowadzona jest współpraca. Zakładane efekty umożliwiają uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu zgodnie z sylwetką absolwenta. Opis efektów jest publikowany.
- 2) Efekty kształcenia obranego programu kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.
- 3) Na ocenianym kierunku stosowany jest przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia. System oceny efektów i ich weryfikacji na ostatnim etapie kształcenia – odnoszącym się do pisemnych prac licencjackich i magisterskich – nie sprawdza się, co potwierdzają zamieszczone wyżej wnioski syntetyczne wynikające z analizy prac (patrz wyżej – Wnioski syntetyczne wynikające z oceny prac licencjackich i magisterskich, Załącznik nr 4). Wątpliwości Zespołu Oceniającego budzą zbyt wysokie oceny (zarówno promotora jak i recenzenta) w porównaniu do rzeczywistej wartości merytorycznej prac. Brak świadczenia artystycznego w ramach dyplomu, a w konsekwencji brak oceny z artystycznego działania studenta, to kolejny defekt systemu oceny efektów i ich weryfikacji na ostatnim etapie kształcenia.
- 4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów przede wszystkim poprzez współpracę z interesariuszami zewnętrznymi.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji, a także poprzez weryfikację danych przy wizytacji, można stwierdzić, że realizowany program studiów na ocenianym kierunku umożliwia

osiągnięcie określonych celów oraz efektów kształcenia, pozwala także na uzyskanie zakładanych kwalifikacji absolwenta. Program studiów umożliwia bowiem zarówno przyswojenie bogatej wiedzy teoretycznej, jak i dzięki poszczególnym formom indywidualnego prowadzenia zajęć, pozwala na nabycie umiejętności praktycznych w relacjach: mistrz – uczeń. Obowiązujący na ocenianym kierunku program kształcenia w większości przypadków pozwala na nabycie zarówno wiedzy, umiejętności jak i kompetencji społecznych; niemniej program przedmiotów, których głównym celem jest nabycie wiedzy i umiejętności dotyczących pisania prac licencjackich i magisterskich wymaga modyfikacji (patrz, Załącznik nr 4).

Zarówno czas trwania kształcenia, formę zajęć dydaktycznych, uzależnioną od wymagań konkretnego przedmiotu (wykłady, ćwiczenia, zajęcia praktyczne) - warunkujące osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na danym poziomie – należy uznać za właściwe. Można mieć wątpliwości co do założeń programowych w zakresie niektórych przedmiotów, będących niejako kompilacją treści z różnych obszarów kształcenia. Analiza sylabusów budzi wątpliwości co do zasadności łączenia zbyt różnorodnych treści programowych, co znajduje swoje odzwierciedlenie również w nazewnictwie niektórych przedmiotów, np.: Instrument z literaturą i metodyką nauczania, Pedagogika instrumentalna z kameralistką). Sekwencja przedmiotów określonych w planie i programie studiów na poszczególnych poziomach (za wyjątkiem przedmiotów wskazanych powyżej) jest prawidłowa i zapewnia ciągłość opanowywania założonych treści programowych. Przyjęta przez oceniany kierunek koncepcja programowa jest spójna z zaproponowanym studentom wymiarem praktyk.

System ECTS na ocenianym kierunku zbudowano na zasadach Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów, który zapewnia procedury gwarantujące uznawanie studiów realizowanych na różnych uczelniach, w tym za granicą. Stworzona przez ECTS możliwość fakultatywnego wybierania określonych przedmiotów dostosowana jest do wymagań Krajowych Ram Kwalifikacji w tym zakresie.

Proces kształcenia na ocenianym kierunku odpowiada przyjętym założeniom, zarówno w kontekście celów oraz efektów, jak i w obszarze tzw. potrzeb rynkowych.

Organizację procesu kształcenia, zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych, należy ocenić pozytywnie.

Na ocenianym kierunku istnieje, co do zasady kilka możliwości indywidualizacji procesu kształcenia gwarantowanych przez wewnętrzne regulacje prawne w szczególności regulamin studiów: możliwość studiowania wg. indywidualnej organizacji studiów (IOS), indywidualnego dostosowania studiów (IDS) oraz indywidualnego toku studiów (ITS). O IOS mogą ubiegać się studenci wychowujący dziecko lub studiujący na więcej jak jednym kierunku oraz w innych uzasadnionych sytuacjach. IOS może polegać na ustaleniu indywidualnego sposobu oraz termin realizacji efektów kształcenia. IDS przeznaczone jest dla studentów niepełnosprawnych i polega na uzupełnieniu uprawnień przewidzianych dla IOS o dostosowanie sposobów weryfikacji efektów kształcenia do niepełnosprawności osoby wnioskującej. ITS przysługuje studentom wybitnie uzdolnionym i prowadzący badania naukowe oraz laureatom i finalistom olimpiad przedmiotowych. Jego przyznanie wiąże się z modyfikacją programów kształcenia pod indywidualne potrzeby studenta oraz przyznaniem opieki tutora wyznaczanego spośród nauczycieli akademickich. Tak ustalone zasady ocenia się pozytywnie. Co więcej na ocenianym kierunku dostrzega się również potrzeby osób niepełnosprawnych, które po przedstawieniu odpowiednich zaświadczeń mogą ubiegać się o stosowanie rozwiązań alternatywnych w czasie studiowania w tym wspomnianego indywidualnego dostosowania studiów oraz przyznania opieki tutora lub asystenta, co ocenia się jednoznacznie pozytywnie. Studenci w rozmowie z Zespołem Oceniającym potwierdzili możliwość wykorzystania wskazanych wyżej rozwiązań oraz powszechną dostępność

informacji na temat tych instytucji na stronach internetowych Uczelni, co ocenia się pozytywnie.

Studenci w rozmowie z Zespołem Oceniającym wyrazili opinię, iż realizowany program kształcenia jest dla nich zadowalający pod kątem dalszej pracy zawodowej i spełnia ich oczekiwania w tym zakresie. Studenci stwierdzili ponadto, iż program kształcenia obowiązujący na ocenianym kierunku jest dostosowany do specyfiki studiów oraz zawiera zrównoważony stosunek treści teoretycznych do praktycznych, z czego są zadowoleni. Studenci wyrazili opinię, iż każdy może liczyć na indywidualne podejście do swojej pracy, a oferowane specjalności zaspokajają ich oczekiwania. W zakresie systemu ECTS nie zanotowano nieprawidłowości, co ocenia się pozytywnie. Studenci wyrazili pozytywną opinię, na temat funkcjonowania systemu punktacji ECTS, nie wskazując na tym tle problemów, czy uwag; uznali również iż realizowany program kształcenia daje im możliwość osiągnięcia wszystkich zaplanowanych celów i efektów kształcenia. Zdaniem studentów poszczególne formy prowadzenia zajęć, ich duża różnorodność oraz duża indywidualizacja przekazywania wiedzy, jak również stosowanie niejednokrotnie bardzo praktycznego podejścia do kształcenia owocuje możliwością poznania wielu aspektów studiowanej dziedziny. Studenci zapytani o to czy w ich odczuciu obowiązujący na ocenianym kierunku program kształcenia pozwala na nabycie zarówno wiedzy, umiejętności jak i kompetencji społecznych odpowiedzieli jednoznacznie pozytywnie, że program gwarantuje osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie wymienionej wyżej triady.

Na ocenianym kierunku program kształcenia przewiduje zrealizowanie przez studentów studiów pierwszego i drugiego stopnia obowiązkowych praktyk pedagogicznych i artystycznych. Praktyki pedagogiczne odbywają się na studiach pierwszego stopnia w wymiarze 150 godzin, na studiach drugiego stopnia w wymiarze 30 godzin. Praktyki artystyczne odbywają się jedynie na studiach drugiego stopnia w wymiarze 60 godzin. Ustrój odbywania praktyk regulują: Zarządzenie Rektora UŚ nr 41 z dnia 27 czerwca 2007 r. z późn. zmianami w sprawie organizowania studenckich praktyk zawodowych w Uniwersytecie Śląskim i obowiązków opiekunów praktyk, właściwy dla ocenianego kierunku program praktyk, jak również przewodnik praktyk pedagogicznych oraz artystycznych i sylabusy poszczególnych praktyk. Studenci mają dostęp do wskazanych wyżej dokumentów za pośrednictwem strony internetowej. Wskazane akty prawne i ich treść nie wzbudzają zastrzeżeń Zespołu Oceniającego. Studenci uzyskują odpowiednie wsparcie w zakresie przygotowania i odbycia praktyk zawodowych, co ocenia się pozytywnie. Zasady odbywania praktyk są znane w środowisku studenckim oraz powszechnie popierane, studenci w rozmowie z Zespołem Oceniającym uznali je za zrozumiałe i sprawiedliwe i nie wskazali negatywnych zjawisk z tym związanych, co ocenia się pozytywnie. Studenci pozytywnie ocenili również pracę opiekunów praktyk, którzy odpowiadają za nadzór nad realizacją praktyk oraz weryfikację osiąganych przez studentów efektów kształcenia z tym związanych. Na pozytywną ocenę zasługują działania zmierzające do weryfikacji efektywności praktyk – m.in. poprzez rozmowę ze studentami przed i po odbyciu praktyki. System kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studentów umiejętności praktycznych.

Na ocenianym kierunku kształcenie prowadzone jest w taki sposób, że studenci mają możliwość realizacji modułów obieralnych. Na studiach I stopnia do wyboru są dwie specjalności; 1) Rytmika w edukacji i wychowaniu 2) zespoły instrumentalno - wokalne. Istnieje także możliwość wyboru w ramach poszczególnych przedmiotów. Na studiach II stopnia do wyboru przyjęto realizację sześciu modułów specjalizacyjnych; 1) terapia muzyczna w działaniach pedagogicznych 2) muzyka rozrywkowa 3) pedagogika instrumentalna z kameralistyką 4) prowadzenie zespołów muzycznych 5) muzyka liturgiczna

6) muzyka komputerowa. Ilość proponowanych modułów obieralnych i liczba godzin ich realizacji są satysfakcjonujące i zgodne z oczekiwaniami.

Realizacja edukacji w zakresie wymagań stawianych przy kształceniu nauczycieli spełnia wymagane kryteria i odpowiada standardom określonym w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku. Dotyczy to także praktyk.

Niniejszy raport nie odnosi się do oceny programu kształcenia rozpoczętego przed 1.10.2012, bowiem funkcjonuje on wyłącznie na III r. studiów licencjackich i kończy się w bieżącym roku akademickim. Pozostałe roczniki - tzn. I i II rok studiów I stopnia oraz I i II rok studiów II stopnia – realizują kształcenie według nowych założeń programowych.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Ogólne założenia (związane z oczekiwanymi efektami kształcenia, realizacja przyjętych treści programowych oraz form i metod dydaktycznych) tworzą spójną całość.

Metody i środki dydaktyczne stosowane w nauczaniu studentów ocenianego kierunku są szczegółowo określone dla poszczególnych podmiotów i wynikają głównie z ich specyfiki jak i ogólnych założeń dotyczących profilu studiów. Spora część kształcenia opiera się na indywidualnej pracy studenta, nawet jeśli przedmiot prowadzony jest w niewielkiej grupie. Podczas większości zajęć pokaz przez prowadzącego przy odpowiedniej aktywności studenta - są czynnikami znaczącymi w kształceniu na kierunku artystycznym. Podstawowymi metodami dydaktycznymi teoretycznych zajęć grupowych są: wykład, dyskusja, praca z tekstem. Stosowanie tych form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia przy właściwym doborze treści kształcenia w badanej Jednostce, gwarantuje osiągnięcie oczekiwanych efektów kształcenia.

Weryfikacji wymaga grupa przedmiotów mających już w swojej nazwie treści obejmujące zupełnie różne obszary wiedzy i umiejętności (np. Instrument z literaturą i metodyką nauczania, Pedagogika instrumentalna z kameralistką). Ponadto przedmiot Pedagogika instrumentalna z kameralistyką może być odczytany, jako próba poszerzenia uprawnień absolwentów kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” o kompetencje zarezerwowane dla absolwentów kierunku „instrumentalistyka”. Niniejsza weryfikacja jest konieczna ze względu na potencjalne problemy z osiągnięciem kierunkowych efektów kształcenia dla poszczególnych obszarów.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Pozwala także na uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. Zaleca się weryfikację programu przedmiotów, których głównym celem jest nabycie wiedzy i umiejętności dotyczących pisanie prac licencjackich i magisterskich.

2) Zakładane efekty kształcenia, formy zajęć w znacznym zakresie tworzą spójną całość. Zaleca się modyfikację w zakresie treści przedmiotów posiadających już w swojej nazwie zupełnie różne obszary wiedzy i umiejętności (np. Instrument z literaturą i metodyką nauczania, Pedagogika instrumentalna z kameralistką). Niniejsza weryfikacja jest konieczna ze względu na trudności z osiągnięciem kierunkowych efektów kształcenia dla poszczególnych obszarów.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.

Liczba nauczycieli akademickich Jednostki:

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem Wydz. Artystyczny	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy		Dodatkowe miejsce pracy	
		Prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku	Stanowiący minimum kadrowe na ocenianym kierunku	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	14	4	3	-	-
Doktor habilitowany	27	12	10	-	-
Doktor	45	18	13	-	-
Pozostali	26	21	0	-	-
Razem	112	55	26	-	-

W Instytucie Muzyki zatrudnionych jest 55 nauczycieli akademickich w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym 4 profesorów tytularnych, 12 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego lub kwalifikacjami II stopnia, 18 ze stopniem naukowym doktora lub kwalifikacjami I stopnia oraz 21 magistrów. Na podstawie umów o świadczenie usług zatrudnionych jest 8 pracowników w tym: 1 z kwalifikacjami II stopnia, 1 z kwalifikacjami I stopnia i 6 magistrów.

Na ocenianym kierunku profesorowie stanowią 7,27% ogółu kadry dydaktycznej, osoby posiadające stopień doktora habilitowanego lub kwalifikacje II stopnia – 21%, osoby posiadające stopień doktora lub kwalifikacje I stopnia – 32%, pozostali – 38%. Wyraźny trzon ogółu kadry stanowią osoby posiadające stopień doktora lub kwalifikacje I stopnia oraz pozostali nauczyciele akademicy (70,90%). Przedstawione dane jednoznacznie wskazują, iż Instytut Muzyki jest jednostką wiążącą plany i nadzieje z rozwojem własnej kadry naukowo-dydaktycznej.

Struktura kwalifikacji kadry dydaktycznej przedstawia się następująco:

- na studiach I stopnia zajęcia dydaktyczne prowadzi 60 nauczycieli akademickich w tym: 53 reprezentujących obszar sztuki, z czego 10 reprezentuje dyrygenturę, 11 – instrumentalistykę, 3 – kompozycję i teorię muzyki, 2 – wokalistykę, a 7 nauczycieli akademickich reprezentuje obszar nauk humanistycznych i społecznych z czego 1 reprezentuje filozofię, 1 – muzykologię, 1 – folklorystykę, 1 – nauki o sztuce, 3 – pedagogikę;
- na studiach II stopnia zajęcia dydaktyczne prowadzi 46 nauczycieli akademickich w tym: 39 reprezentujących obszar sztuki, z czego 10 reprezentuje dyrygenturę, 8 – instrumentalistykę, 2 – kompozycję i teorię muzyki, 1 – wokalistykę, a 7 nauczycieli

akademickich reprezentuje obszar nauk humanistycznych i społecznych z czego 1 reprezentuje filozofię, 1 – muzykologię, 1 - nauki o sztuce, 3 - pedagogikę.

Jak wynika z powyższych zestawień liczba pracowników naukowo dydaktycznych oraz struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu nauczania.

- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.

Minimum kadrowe dla ocenianego kierunku studiów zostało określone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131). Minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” powinno stanowić, zgodnie z § 15 ust. 3 ww. rozporządzenia, co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” powinno stanowić, zgodnie z § 14 ust. 3 ww. rozporządzenia, co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Zgodnie z Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuk i muzycznej” Uczelnia zgłosiła dwudziestu siedmiu nauczycieli akademickich, w tym piętnastu w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz dwunastu w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora. Zespół wizytujący przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z Władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową, dorobek, oraz doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego.

Kopie dyplomów znajdujące się w teczkach zostały poświadczone za zgodność z oryginałem. We wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych. Umowy o pracę oraz akty mianowania zawierają wymagane prawem elementy.

W wyniku weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., Nr 572 z późn. zm.). Stwierdzono także, że wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131).

Analiza obciążenia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe pozwala na stwierdzenie, że spełnione są warunki określone w § 13 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131), mówiące o tym, iż „*Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne*

w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora”.

Na podstawie analizy umów o pracę, aktów mianowania oraz informacji uzyskanych w czasie wizytacji można stwierdzić, iż minimum kadrowe charakteryzuje się stabilnością. Zdecydowana większość nauczycieli akademickich jest zatrudniona w Uczelni od kilkunastu/kilkudziesięciu lat, a niemal wszystkie umowy o pracę oraz akty mianowania są zawarte na czas nieokreślony. Dla wszystkich nauczycieli akademickich wskazanych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Powyższe fakty pozwalają na stwierdzenie, że minimum kadrowe na ocenianym kierunku jest stabilne.

Do minimum kadrowego, spośród zgłoszonych osób w raporcie, zaliczono:

3 osoby z tytułem profesora sztuk muzycznych, 10 osób ze stopniem doktora habilitowanego sztuki muzycznej lub posiadających kwalifikacje II stopnia, 9 osób ze stopniem doktora sztuki muzycznej lub posiadających kwalifikacje I stopnia (zgodnie z par. 12, ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, Dz. U. z 2014 r. poz. 131).

Do minimum kadrowego nie zaliczono: 2 osób ze stopniem doktora habilitowanego (patrz Załącznik nr 5, punkt 9 oraz 14), 2 osób ze stopniem doktora (patrz Załącznik nr 5, punkt 18 oraz 22). Wszystkie 4 osoby **posiadają dorobek w obszarze nauk społecznych lub humanistycznych, który nie odpowiada obszarowi kształcenia wskazanemu dla kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej.** Ponadto do minimum kadrowego nie zaliczono jednej osoby z kwalifikacjami I stopnia ze względu na brak w latach 2008-2013 udokumentowanego dorobku w obszarze sztuki (patrz, Załącznik nr 5, punkt 16).

Wnioski syntetyczne wynikające z hospitacji zajęć:

1. Ocena piętnastu hospitowanych zajęć, dokonana przez ekspertów Zespołu Oceniającego, jest zróżnicowana (patrz, Wnioski wynikające z hospitacji zajęć, Załącznik nr 6). W siedmiu przypadkach (dotyczy poz.: 1, 2, 4, 6, 7, 10, 15) ocena jest jednoznacznie pozytywna; w odniesieniu do dwóch hospitacji – jednoznacznie negatywna (dotyczy poz.: 11, 14).
2. Zaleca się zmiany organizacyjne zmierzające do podwyższenia efektywności nauczania w zakresie niektórych przedmiotów (patrz, Wnioski wynikające z hospitacji zajęć, Załącznik nr 6).
3. Należy przeprowadzić analizę a następnie weryfikację form prowadzenia zajęć w zakresie przedmiotów obejmujących podobne treści w celu wygospodarowania dodatkowych godzin dla akompaniatorów do zajęć specjalistycznych oraz na realizowane już przedmioty specjalistyczne odbywające się w zbyt licznych grupach (patrz, Wnioski wynikające z hospitacji zajęć, Załącznik nr 6).

- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników Jednostki w ostatnich pięciu latach, z wyodrębnieniem stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2009	4 (-)	3 (1)	- (-)
2010	1 (-)	0 (0)	1 (-)
2011	4 (2)	3 (2)	- (-)
2012	1 (1)	2 (1)	2 (1)
2013	5 (2)	5 (2)	1 (-)
Razem	15 (5)	12 (6)	4 (1)

Dostrzegalny jest systematyczny rozwój naukowy kadry Instytutu Muzyki. Należy jednak odnotować fakt, iż jedynie 38% uzyskanych stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego, a także tytułu naukowego profesora jest udziałem osób związanych z ocenianym kierunkiem.

Z opinii wyrażonych przez pracowników podczas spotkania z zespołem oceniającym wynika, iż uczelnia oraz Dyrekcja Instytutu stwarza bardzo dobre warunki do podnoszenia kwalifikacji poprzez m.in.: możliwość publikacji artykułów i wydawnictw książkowych, a także płyt CD/DVD oraz transparentny sposób finansowania projektów i inicjatyw ze środków finansowych przeznaczanych na *badania statutowe „potencjał badawczy”*, *badania statutowe „młodzi naukowcy”*, a także *badania własne w ramach konkursu wydziałowego*. Propozycje i sugestie pracowników związane z uzupełnieniem zasobów naukowych (druki zwarte, periodyki, wydawnictwa nutowe, płyty CD), sprzętu muzycznego i bazy komputerowej, zakupem lub remontem instrumentów, optymalnej adaptacji pomieszczeń do potrzeb procesu dydaktycznego oraz wyjazdami służbowymi realizowane są w wymiarze możliwym do zrealizowania ze środków budżetowych pozostających w dyspozycji Dyrekcji Instytutu Muzyki. Obszerna lista publikacji oraz wykonywanych koncertów świadczy o dużej aktywności nauczycieli akademickich zatrudnionych w Instytucie Muzyki.

W ostatnich latach naturalny ruch kadrowy, stanowiący rezultat przechodzenia zasłużonych pracowników Instytutu Muzyki na emeryturę, przyczynił się do zdecydowanego obniżenia wieku kadry. Ogłoszone przez JM Rektora konkursy rozstrzygnięte zostały pozytywnie w stosunku do tych osób, które przedstawiły znaczący ilościowo i wartościowy merytorycznie dorobek artystyczny. W ten sposób zatrudniono znakomitych instrumentalistów (również improwizatorów jazzmanów), wokalistów oraz dyrygentów. Zatrudnianie nowych pracowników odbywa się w sposób starannie zaplanowany pod względem wykorzystania ich kompetencji i przydatności dydaktycznej w kontekście aktualnych transformacji jednostki oraz planów dalszego jej rozwoju. Kryteria doboru oraz weryfikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku należy uznać za właściwe.

Działania Dyrekcji Instytutu w zakresie pozyskiwania wysoko wykwalifikowanej kadry naukowo-dydaktycznej potwierdzają zgłoszone podczas wizytacji plany uzyskania uprawnień do nadawania stopni doktora w zakresie dyrygentury oraz prace związane z uruchomieniem nowego kierunku studiów *Muzyka użytkowa* (wśród treści programowych znajdują się między innymi: wykonawstwo instrumentalne, śpiew, zespoły instrumentalne, wokalne, wokально-instrumentalne, improwizacja, aranżacja, teoria, kompozycja, elementy folkloru, podstawy rejestracji i obróbki dźwięku oraz obsługa muzycznych programów edytorskich). Na uwagę zasługuje również współpraca pracowników Instytutu Muzyki i Instytutu Sztuki Wydziału Artystycznego w celu otwarcia nowego kierunku *Projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej*. W Instytucie Muzyki prowadzona będzie specjalność *Dźwięk w grach*, która przygotuje

specjalistów w zakresie kompozycji, aranżacji, metod cyfrowej rejestracji i przetwarzania dźwięku (w tym dźwięku przestrzennego), rejestracji i przetwarzania głosu, obsługi sprzętu i oprogramowania MIDI, a także postprodukcji dźwięku w grach. Zastrzeżenia budzi zbyt mała wymiana z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Opinie reprezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z Zespołem Oceniającym

Nauczyciele akademicki ocenili pozytywnie wsparcie Władz Uczelni, Wydziału i Dyrekcji Instytutu Muzyki w zakresie awansu kadry, w tym pomoc w wydawaniu publikacji w ramach postępowań doktorskich i habilitacyjnych. Stwierdzili również, iż ewentualne braki w podręcznikach, nutach i nagraniach na płytach CD oraz DVD są w miarę możliwości uzupełniane przez Bibliotekę. Zapoznają się z wynikami okresowej oceny kadry a także czynnie uczestniczą w zebraniach zakładów, w ramach których rozpatrywane są m.in. kwestie związane z jakością kształcenia. W Instytucie Muzyki przeprowadzono wykłady z udziałem nauczycieli akademickich z Zielonej Góry oraz Gdańska. Wspomniano również o perspektywie wymiany z ukraińską uczelnią z Tarnopola. Warunki akustyczne w niektórych salach nie są w pełni satysfakcjonujące. Dyskusja dotyczyła również starań Jednostki zmierzających do utworzenia nowego kierunku studiów.

Nauczyciele akademicki nie zgłaszali zasadniczych krytycznych uwag pod adresem Władz Wydziału oraz Dyrekcji Instytutu Muzyki za wyjątkiem konieczności wymiany starych zaworów w kaloryferach, wskazując jednocześnie na potencjalne oszczędności finansowe z tym związane. Zwrócono również uwagę na konieczny remont sali koncertowej, która nie może być aktualnie wykorzystywana ze względów bezpieczeństwa.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, do liczby studentów kierunku (na 131 studentów przypada 22 nauczycieli akademickich zaliczonych przez Zespół Oceniający do minimum kadrowego) spełnia wymagania § 17 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 131). Wynosi on 1: 5,95 przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż 1:25. Liczba pracowników naukowo dydaktycznych oraz struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu nauczania.

2) Dorobek naukowy/artystyczny całej kadry należy ocenić wysoko, mimo to poziom prowadzenia zajęć (hospitowanych przez Zespół Oceniający) był w niektórych przypadkach niezadowolający. Wątpliwości dotyczą również niektórych prowadzonych zajęć obejmujących podobne treści, a nazywanych w zależności od specjalizacji (patrz, niniejszy Raport, Wnioski syntetyczne wynikające z hospitacji zajęć oraz Załącznik nr 6).

3) Jednostka prowadzi świadomą politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia, w miarę istniejących możliwości, warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego. Zastrzeżenia budzi zbyt mała wymiana z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Pedagodzy i studenci Instytutu Muzyki korzystają z kompleksu budynków zlokalizowanych w Kampusie Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie przy ul. J. U. Niemcewicza 2. Teren kampusu jest starannie i funkcjonalnie zagospodarowany i obejmuje budynki dydaktyczne, trzy domy studenckie, hotel asystencki, halę sportową, basen, siłownię, centrum konferencyjne, laboratoria językowe, własną aulę wraz z salą kinową, salę baletową, salę koncertową i galerię sztuki, bibliotekę, stołówkę, restaurację, kawiarnię, bary i klub studencki.

Kilkanaście małych sal, które znajdują się w budynku głównym uczelni przeznaczonych jest do prowadzenia zajęć w trybie indywidualnym (w tym np. nauczanie gry na instrumentach, zajęcia z dyrygowania, czytania partytur, emisji głosu itp.) i małogrupowym. Kilka sal wykładowych mieści się w budynku Instytutu Muzyki, gdzie odbywają się zajęcia w większych grupach. Do dyspozycji kierunku jest sala kameralna (organowa), w której realizowane są zajęcia chórów, zespołów wokalnych i instrumentalnych, w niej także odbywają się komisyjne i publiczne zaliczenia modułów praktycznych oraz koncerty. Pracownicy i studenci Instytutu Muzyki korzystają także z auli i sali baletowej. W dyspozycji Instytutu Muzyki jest sala kameralna połączona z gabinetem słuchania muzyki wyposażonym w sprzęt audiowizualny, bogatą płytotekę i bieżące czasopisma muzyczne. Ponadto w budynku Instytutu Muzyki znajduje się sala przeznaczona na posiedzenia Rady Instytutu, gdzie przeprowadzane są wszystkie egzaminy dyplomowe. Instytut Muzyki posiada kilka pracowni specjalistycznych: pracownię instrumentów szkolnych, pracownię metodyczną i pracownię muzyczno-komputerową. Studenci w rozmowie z Zespołem Oceniającym wyrazili zadowolenie z dostosowania bazy lokalowej do ilości studentów. Liczba stanowisk w poszczególnych salach dostosowana jest do powierzchni tych pomieszczeń i liczby słuchaczy.

W opinii studentów zdecydowana większość sal dydaktycznych wyposażonych jest w nowoczesny sprzęt dydaktyczny, projektory multimedialne przystosowane do pracy z nowoczesnymi komputerami, co ocenia się pozytywnie.

Większość sal dydaktycznych jest właściwie wytłumiona i przygotowana do zajęć. Podczas hospitacji zajęć dydaktycznych w jednym przypadku stwierdzono brak pulpitu i lustra podczas zajęć z dyrygowania oraz zbyt duży pogłos w sali gdzie prowadzone były zajęcia z fortepianu, co utrudnia osiągnięcie efektów kształcenia dotyczących dyrygowania.

W budynku Instytutu Muzyki umożliwiony jest dostęp do komputerowej sieci uczelnianej i Internetu, zarówno poprzez łącza przewodowe, jak i bezprzewodowe (6 punktów dostępu) – w systemie eduroam, poprzez indywidualne konta użytkowników, chronione hasłem. Połączenie z Internetem poprzez sieć uczelnianą daje dostęp do zasobów licencyjnych udostępnionych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki - pełnych tekstów czasopism największych światowych wydawców (Elsevier, Springer, ACS, AIP/APS, Ovid Biomedical Collections, EMIS, IEEE), abstraktów, cytowań oraz zasobów faktograficznych, a także polskich zasobów pełnotekstowych.

Do dyspozycji studentów są zbiory Biblioteki UŚ zaopatrzone w niezbędną literaturę i materiały nutowe. Czytelnia wydziałowa wyposażona jest w podręczny księgozbiór muzyczny, jak również w odpowiednią do liczby studentów ilość stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Godziny pracy biblioteki i czytelnii dostosowane są do potrzeb studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Studenci chętnie korzystają ze zbiorów

biblioteki oraz chwałą zasady jej funkcjonowania, co ocenia się pozytywnie. W opinii studentów godziny funkcjonowania wypożyczalni i czytelnia są dostosowane do specyfiki studiów i ich planów zajęć, wypożyczalnia otwarta jest w odpowiednim wymiarze godzin zarówno w tygodniu, jak i w weekendy, co ocenia się pozytywnie. Pokaźny zbiór nut znajduje się także w budynku Instytutu Muzyki. Instytut Muzyki posiada również 2 sale perkusyjne i magazyn instrumentów muzycznych, które są do dyspozycji studentów. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci negatywnie ocenili brak dużej sali koncertowej, pomimo że wielokrotnie obiecywano im remont już istniejącej, a nieużytkowanej ze względów bezpieczeństwa. Fakt ten nie utrudnia osiągnięcia jakichkolwiek efektów kształcenia ze względu na to, iż Instytut Muzyki zapewnia inne sale o dużej powierzchni. Należy pozytywnie ocenić prawidłowość doboru instytucji, w której odbywają się praktyki.

Budynek główny dostosowany jest do potrzeb studentów niepełnosprawnych (windy, toalety), natomiast budynek Instytutu Muzyki nie został jeszcze przystosowany. Budynek Instytutu Muzyki stawia wiele barier osobom z niepełnosprawnością ruchową, brakuje odpowiednich podjazdów, dostosowania wnętrza oraz infrastruktury i ciągów komunikacyjnych do potrzeb takich osób. Zaleca się dostosowanie choćby w stopniu podstawowym budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Pedagodzy i studenci korzystają z szerokiego zestawu instrumentarium zawierającego:

Fortepiany: Yamaha (3), Calisia(5), Bechstein (2), Petrof (1), Kawai(1), Vogel Schimmel C(1), Steinvein(1), M-165; Pianina: Legnica (24), Petrof (9), Calisia (7), Forster (1), Vogel (1), Meyer (1), NRD (1); Organy elektroniczne; Organy Cantus 230; Organy piszczałkowe „Sauer”; Organy elektroniczne „Crumo”; Organy Yamacha; Instrument klawiszowy Yamacha CL; Keyboard Yamacha PSR; Akordeony: Weltmeister Supita 120 bas (5), Weltmeister (1), Pignini (1); Flety proste sopranowe (130); Flet sopranowy „Denner” (1); Flet prosty basowy(5); Flet prosty tenorowy „Denner” (2); Flet prosty altowy „Denner” (5); Flet piccolo (2); Delfin (30); Obój „Erlbach”;Klarnety: Amati (18); Saksofony – Amati -tenorowe (4) , altowe (3), sopranowe (2), barytonowy (2); Fagoty-Mönnig (1) Huller(5); Fanfary (4); Waltornia (8); Tenory B (6); Barytony Bb-(2); Puzon (1); Tuby – Amati F(3) Bb(1); Skrzypce (11); Altówki (2); Wiolonczele (4); Kontrabasy (2); Gitary-klasyczna NRD (50), Gajdy beskidzkie; Instrumenty perkusyjne : Zestaw instrumentów perkusyjnych (8); Werbel Power Beat SD-103, Bęben orkiestrowy Yamacha, Dzwonki orkiestrowe(3),Talerze Sabian, Komplet Jazzowy (2), Marimba”Yamacha”, Statyw Mapex, Statyw prosty Power Beat, Bongos Stang BW-100N Natura, Ksylofon koncertowy 2, kotły pedałowate „Yamacha”, 2 Kotły pedałowate „Majestic”, Bęben marszowy; Ksylofon Ludwig Musser; Ksylofon (2); Ksylofon chromatyczny(2); Metalofon (5); Perkusja dziecięca (6); Lira (1). Zgodnie z opinią studentów wyposażenie Jednostki w instrumenty muzyczne oraz pulpity jest na równie wysokim poziomie. Studenci na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wyrazili pochlebne opinie na temat nowoczesności wyposażenia sal dydaktycznych, zwrócili uwagę na bardzo dobrą ich zdaniem jakość instrumentów muzycznych oraz ich dobry stan.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Instytut Muzyki dysponuje bazą dydaktyczną w postaci sal dydaktycznych oraz niezbędnego instrumentarium dostosowanych do trybu i metod nauczania poszczególnych przedmiotów. Liczba i powierzchnia sal wykładowych, seminaryjnych, ćwiczeniowych zapewnia optymalne warunki kształcenia studentów.

Zaleca się dostosowanie budynku Instytutu Muzyki do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także częściowo uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, biorąc pod uwagę budynek główny.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Głównymi kierunkami badawczymi Instytutu Muzyki są: edukacja i pedagogika muzyczna, socjologia i semiotyka muzyki, muzyka religijna, muzyka dawna, muzyka współczesna, teoria muzyki (z wyeksponowaniem pierwiastka analizy muzycznej), historia muzyki śląskiej, zagadnienia recepcji muzyki, problematyka wartości w muzyce, muzyka jazzowa, folklorystyka muzyczna, dziedzictwo kulturowe, wykonawstwo instrumentalne, wokalistyka, chóralsztwa, kameralistyka, dyrygentura, kompozycja współczesna, transkrypcja instrumentalna, muzyka elektroniczna, muzyczne zastosowania komputerów, aranżacja rozrywkowa, improwizacja.

Rezultatem prac badawczych są publikacje naukowe (druki zwarte, artykuły opublikowane w pracach zbiorowych, recenzowanych czasopismach oraz zeszytach naukowych). Wyniki badań prezentowane są również w formie wystąpień na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych. W przypadku działań związanych z wykonawstwem muzycznym, kompozycją i aranżacją formami prezentacji efektów badawczych są koncerty oraz wydane płyty CD.

Wykaz publikacji, koncertów, wykonań i nagrań płytowych (z ostatnich sześciu lat) nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego zawiera:

22 publikacje książkowe, 81 artykułów krajowych, 14 artykułów zagranicznych, 8 kompozycji opublikowanych, 799 koncertów krajowych, 155 koncertów zagranicznych, 70 krajowych wykonań kompozycji, 17 zagranicznych wykonań kompozycji, 72 prawykonania lub udział w prawykonaniach, 6 prawykonania utworów kompozytorów z zagranicy, 13 transmisji i prezentacji radiowych lub telewizyjnych, 60 płyt CD/DVD i 73 inne nagrania, 232 spektakle i 6 premier.

Z kolei wykaz publikacji, koncertów, wykonań i nagrań płytowych (z ostatnich sześciu lat) pozostałych nauczycieli akademickich nie zaliczonych do minimum kadrowego zawiera:

4 publikacje książkowe, 86 artykułów krajowych, 1 artykuł zagraniczny, 937 koncertów krajowych, 116 koncertów zagranicznych, 7 wykonań kompozycji, 12 prawykonania kompozycji 10 transmisji radiowych lub telewizyjnych, 9 płyt CD/DVD i 21 innych nagrań, 358 spektakli i 11 premier.

W latach 2008 -2013 Instytut Muzyki zorganizował jedną sesję naukową i 3 konferencje poświęcone m. in. twórczości Oliviera Messiaena, Jana Sztwiertni, Józefa Świdra i innych kompozytorów. W tym samym okresie troje pracowników Instytutu uzyskało indywidualne granty naukowe na realizację następujących tematów badawczych:

Cytaty w muzyce polskiej XX wieku; Ewangelicka kultura muzyczna Śląska Cieszyńskiego w pierwszej połowie XVIII-go wieku; Repertuar muzyczny południowej części Śląska Cieszyńskiego (Beskid Śląski) – tradycja i współczesność w ramach programu Muzyczne Białe Plamy.

Udział studentów w badaniach naukowych i działalności artystycznej Instytutu przejawia się przede wszystkim w działalności czterech studenckich kół naukowych, a to: Studenckiego Koła Artystycznego Chór „Harmonia”, Koła Naukowego Muzyki Rozrywkowej „Strefa

Jazzu”, Dyrygenckiego Koła Naukowego i Studenckiego Koła Artystyczno-Naukowego „Ictus”.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym wyrazili opinię, iż co do zasady nie są angażowani w badania naukowe prowadzone przez pracowników naukowo - dydaktycznych Wydziału, które polegałyby na udziale w badaniach prowadzących do wydania publikacji naukowych lub artykułów w czasopismach. Niemniej studenci nie są zainteresowani tego typu aktywnością. Studenci jako przykład działalności naukowej/ artystycznej, którą są zainteresowani podali m.in. organizację koncertów, warsztatów praktycznych, nagrywanie i wydawanie płyt CD oraz wyjazdy krajowe i zagraniczne w celu wzięcia udziału w konkursach i innych wydarzeniach artystycznych. Nabór do tego typu działalności najczęściej odbywa się poprzez indywidualną pracę z nauczycielem akademickim wspierającym rozwój swojego podopiecznego. Udział studentów w pracach kół naukowych jest znaczący i dobrze udokumentowany, co ocenia się pozytywnie. Oceniana Jednostka jak i cała Uczelnia przestrzegają art. 205 ust. 1 Ustawy w zakresie prowadzenia rejestru organizacji studenckich w tym kół naukowych. Koła naukowe posiadają swoich opiekunów. Jako przykłady działalności kół podać można udział Chóru „Harmonia” w Busan Choral Festival w Korei Południowej, organizowanie warsztatów z dyrygentami, czy realizację projektu „Dni Jazzu w Cieszynie” i wiele innych. Koła naukowe posiadają odpowiednie środki na działalność oraz zaplecze lokalowe, co ocenia się pozytywnie. Ponadto koła naukowe mogą wnioskować o dofinansowanie swoich projektów z budżetu samorządu studenckiego. Działalność studentów w kołach naukowych ocenia się pozytywnie.

Zakres części projektów naukowych z udziałem studentów obejmuje organizację koncertów, wykładów (połączonych z warsztatami praktycznymi), nagrania i wydania płyt CD, oraz wyjazdy krajowe i zagraniczne w celu wzięcia udziału w prestiżowych konkursach i koncertach. Członkowie poszczególnych kół naukowych podejmują szereg inicjatyw zmierzających do wzbogacenia procesu dydaktycznego o indywidualnie zdefiniowane treści poprzez udział w wysokiej rangi wydarzeniach artystycznych, wykładach, warsztatach, konkursach i nagraniach.

W latach 2008-2013 studenci Instytutu Muzyki uzyskali 34 nagrody i wyróżnienia (indywidualne i zespołowe) na konkursach i festiwalach muzycznych w kraju i za granicą.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Nauczyciele akademicy Instytutu Muzyki prowadzą aktywną działalność naukową/artystyczną zarówno w ramach: Zakładu Kompozycji i Teorii Muzyki, Zakładu Instrumentalistyki, Zakładu Dyrygentury i Wokalistyki, jak i w ramach indywidualnie prowadzonej działalności artystycznej poza Uczelnią.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są częściowo wykorzystywane w procesie kształcenia na kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” stwarzając tym samym możliwości uczestnictwa studentów w badaniach i działalności artystycznej ocenianej Jednostki, jak również zdobycie wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej/artystycznej. Działalność studentów w kołach naukowych ocenia się pozytywnie.

W wyniku przeprowadzonej w roku 2013 ocenie parametrycznej Wydział Artystyczny Uniwersytetu Śląskiego w uzyskał Kategorię B.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów,

Jak podano w raporcie samooceny: „Kierunek Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej, studia I stopnia, adresowany jest do każdego absolwenta szkoły muzycznej, a także do osoby, która posiada umiejętności praktyczne i wiedzę teoretyczną na poziomie szkoły muzycznej co najmniej I stopnia, lecz nie posiada dyplomu jej ukończenia. Kandydaci na studia I stopnia przystępują do postępowania kwalifikacyjnego składającego się z egzaminu praktycznego i rozmowy kwalifikacyjnej. W ramach egzaminu praktycznego kandydaci muszą wykazać się umiejętnością gry na fortepianie oraz umiejętnościami w zakresie kształcenia słuchu. Rozmowa kwalifikacyjna polega na ocenie wiedzy ogólnomuzycznej kandydata. (...) Studia II stopnia adresowane są do absolwentów studiów licencjackich w zakresie tego samego kierunku i kierunków pokrewnych, a także absolwentów innych kierunków studiów, którzy posiadają umiejętności praktyczne i wiedzę teoretyczną na poziomie szkoły muzycznej co najmniej I stopnia. Kandydaci na studia II stopnia przystępują do postępowania kwalifikacyjnego składającego się z egzaminu praktycznego, podczas którego muszą wykazać się umiejętnością w zakresie gry na fortepianie oraz umiejętnościami w zakresie kształcenia słuchu z elementami harmonii i dyrygowania. Dodatkowo kandydaci przystępują do sprawdzianu umiejętności umożliwiających realizację wybieranych modułów specjalizacyjnych”.

Liczbę miejsc na I rok studiów dla poszczególnych kierunków, w tym „edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej” ustalają Władze Uczelni.

System rekrutacji należy ocenić pozytywnie, aczkolwiek można by wprowadzić drobne korekty w zapisach zasad rekrutacji, bowiem określenie jedynie – umiejętności, a nie - umiejętności i wiedzy - przy sprawdzianie dotyczącym „kształcenia słuchu” wydaje się zbyt skąpe i niewystarczające.

- 2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.

Na ocenianym kierunku stworzono system oceniania osiągnięć studentów zawierający wiele ocen składowych, z których średnia jest oceną końcową otrzymywaną przy zaliczaniu przedmiotu. O zasadach oceniania i wymaganiach egzaminacyjnych decyduje każdy z prowadzących daną formę zajęciową i koordynator przedmiotu.

Wymagania stawiane na egzaminach i zaliczeniach pokrywają się z programem zajęć, stanowiąc system oceny osiągnięć studentów zorientowany na proces uczenia się. Wątpliwości budzi tylko proces dyplomowania, który nie zawiera elementu „produkcji artystycznej” (patrz również, 2 kryterium, podpunkt 2). Zaleca się wprowadzenie świadczenia artystycznego podczas egzaminu dyplomowego w formie egzaminu praktycznego z dyrygowania zespołem wokalnym lub wokально-instrumentalnym w ramach publicznego występu.

System oceniania jest znany studentom i przedstawiany przez prowadzącego na pierwszych zajęciach, co potwierdzają studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym. Co więcej raz ustalone zasady pozostają niezienne, chyba, że zostają zmodyfikowane w porozumieniu ze studentami, co ocenia się pozytywnie. Studenci mogą również zapoznać się ze skalą ocen oraz ogólnymi zasadami uzyskiwania zaliczeń egzaminów i lat studiów za pośrednictwem regulaminu studiów, który dostępny jest w Internecie. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym uznali system oceny ich osiągnięć za przejrzysty i sprawiedliwy,

czują się doinformowani. Mają oni również prawo wglądu do pisemnych prac egzaminacyjnych podczas dyżurów nauczycieli akademickich - w szczególności osoby, które uzyskały ocenę niedostateczną. Studenci mają również możliwość poprawiania niezadowolających wyników w nauce oraz przystąpienia do egzaminu poprawkowego, które to prawa znane są studentom z regulaminu studiów i strony internetowej, co ocenia się pozytywnie.

Reasumując, system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się za, niemniej sam proces dyplomowania budzi wątpliwości, bowiem nie zawiera elementu oceny „produkcji artystycznej”.

- 3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

Studenci ocenianego kierunku uczestniczą w działaniach związanych z międzynarodową i krajową mobilnością studentów. Osoby odpowiedzialne za takie formy współpracy funkcjonują bardziej w strukturach Uczelni, nie zaś Wydziału, czy ocenionego kierunku. Oceniana Jednostka uczestniczy przede wszystkim w programie wymiany międzynarodowej Socrates - Erasmus, jak również bierze udział w wymianach poza wskazanym programem, szczególnie dotyczących koncertów, festiwali, a także konferencji naukowych.

Skala wyjazdów studentów na wymiany międzynarodowe osiąga rocznie próg około 1-2 osób, co ocenia się pozytywnie, chociaż w przyszłości należałoby oczekiwać zwiększenia tej liczby i udziału w tego typu programach kadry naukowo – dydaktycznej. W Uczelni i na Wydziale Artystycznym, których częścią jest oceniany kierunek, aktywnie promuje się mobilność studencką, w szczególności międzynarodową. Świadczyć może o tym chociażby udział pracowników i studentów ocenianego kierunku w koncertach za granicą lub organizowanych w kraju, często o charakterze międzynarodowym.

Wpływ współpracy międzynarodowej na możliwość osiągania zakładanych efektów należy ocenić pozytywnie, chociaż oczekiwania w tym zakresie byłyby o wiele większe, także w kontekście położenia geograficznego Uczelni prowadzącej oceniany kierunek. Zaleca się większy udział indywidualny studentów w programach międzynarodowych i nawiązanie kontaktów, które aktywizowałyby w tym zakresie także pedagogów.

W opinii studentki, która brała udział w wymianie w ramach programu ERASMUS programy wymiany i podpisane przez Wydział umowy w tym zakresie dostosowane są do specyfiki studiów. Studenci wyrazili opinię, iż dostęp do informacji na temat programów wymiany jest na bardzo słabym poziomie. Studenci uważają, że jedyną metodą pozyskania praktycznych informacji o programie ERASMUS jest udanie się do specjalnej jednostki w Katowicach, ponieważ na Wydziale bardzo ciężko jest znaleźć kompleksową informację lub wsparcie również u osoby wyznaczonej do tego zadania przez Władze Jednostki. We wskazanej sytuacji ciężko jest uznać, iż w ramach kierunku odbywa się nabór do programu LLP Erasmus. Kryteria rekrutacji oraz procedury z tym związane ustalane są na stopniu Uczelni. Czynniki branymi pod uwagę przy kwalifikacji do wyjazdu w ramach programu Erasmus są kompetencje językowe kandydatów, ich zainteresowania oraz średnia ocen. Studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym na pytanie dotyczące uznawalności osiągnięć nie wyrazili opinii, choć studentka która odbyła studia w ramach programu nie wskazała sytuacji problemowych z tym związanych. Osoba zainteresowana już na etapie przygotowań do wyjazdu ma wiedzę na temat, jakie kursy zostaną mu zaliczone. Niemniej na podstawie tak małej liczby wyjazdów i danych nie można obiektywnie stwierdzić, czy oceniana Jednostka respektuje zasadę uznawalności.

- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiąganiu założonych efektów kształcenia.

Studenci mają publiczny dostęp do aktualnych informacji związanych z organizacją i procedurami toku studiów, z programami kształcenia oraz zakładanymi efektami kształcenia. Wszelkie informacje i aktualności publikowane są na stronie internetowej Wydziału oraz w postaci ogłoszeń na tablicach informacyjnych. Ważnym elementem systemu informacyjnego na ocenianym kierunku są wiadomości ustne przekazywane studentom przez pracowników dziekanatu. Studenci pozytywnie oceniają funkcjonowanie stron internetowych ocenianej Jednostki. Wskazany stan rzeczy należy ocenić pozytywnie. Ważnym źródłem informacji dla studentów o ich sytuacji w toku studiów jest również system USOS.

Studenci mają możliwości zapoznawania się z treścią sylabusów poszczególnych przedmiotów w celu wspierania procesu uczenia się, ponieważ są one konsekwentnie publikowane na dostępnych kanałach informacyjnych, co ocenia się pozytywnie. Studenci wyrazili pozytywne opinie na temat dostępnych kart przedmiotów uznając je za wyjątkowo pomoce w ramach procesu kształcenia, w szczególności w trakcie przygotowywania się do egzaminów końcowych.

Plany zajęć zapewniają w pełni warunki do efektywnego kształcenia i nauki oraz osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia, co ocenia się pozytywnie. Zespół Oceniający nie zanotował dużych dysproporcji w planach zajęć studentów, dużych przerw pomiędzy zajęciami, czy nakładania się na siebie istotnych obowiązkowych zajęć etc. Plany zajęć wraz z nazwiskami prowadzących są publikowane przed rozpoczęciem semestru, co potwierdzają studenci i co ocenia się pozytywnie. Nie zanotowano negatywnych opinii.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość korzystania z osobistych konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Dyżury odbywają się zgodnie z planem, który jest ogólnodostępny i znany studentom. Informacje o godzinach konsultacji umieszczane są w budynku Wydziału oraz podawane przez prowadzących na zajęciach. W razie odwołania konsultacji informacje o tym są podawane w sposób zwyczajowy z odpowiednim wyprzedzeniem, co ocenia się pozytywnie. Na uwagę zasługuje dostosowanie miejsca i czasu odbywania dyżurów szczególnie do potrzeb studentów studiów niestacjonarnych. Dyżury pracowników Wydziału odbywają się w odpowiednim wymiarze godzin w tygodniu oraz w weekendy. Studenci mają sposobność umawiania się z prowadzącymi również poza godzinami konsultacji, co jest częstą i chwaloną przez nich praktyką. Kontakt z prowadzącymi różne formy zajęciowe ułatwiony jest również za sprawą wykorzystywania do tego celu poczty elektronicznej. Władze Wydziału w tym osoby odpowiedzialne na sprawy studentów odbywają regularne określone z góry dyżury, o których studenci wiedzą i chętnie z nich korzystają. Na uwagę zasługuje dostosowanie miejsca i czasu odbywania dyżurów do planów studentów. Dyżury Władz Wydziału odbywają się w odpowiednim wymiarze godzin, co ocenia się pozytywnie.

W ocenianej Jednostce studenci uzyskują odpowiednie wsparcie w trakcie procesu dyplomowania oraz posiadają niezbędną pomoc od pracowników naukowych w tym zakresie, co potwierdzają w rozmowie z Zespołem Oceniającym. Studenci mają swobodę w wyborze tematów prac dyplomowych, korzystając przy tym z podpowiedzi swoich nauczycieli lub tworząc własne tematy, co ocenia się pozytywnie. Tematy prac zatwierdzane są przez Radę Wydziału.

Studenci mają możliwość korzystania z bazy dydaktycznej ocenianego kierunku poza godzinami zajęć, co dotyczy zarówno sal dydaktycznych jak i sal wyposażonych w specjalistyczny sprzęt w tym komputerowy, jak również instrumentów muzycznych, co zasługuje na pozytywną ocenę.

Na jednoznacznie pozytywną ocenę zasługuje praktyka powoływania na ocenianym kierunku opiekunów poszczególnych lat studiów. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym chwalą instytucję opiekuna roku, uznając osoby pełniące te funkcje za bardzo pomocne i godne zaufania środowiska studenckiego.

W zakresie wsparcia materialnego uczelnia posiada kompletny system pomocy materialnej dla studentów. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej i współpraca w tym zakresie z przedstawicielami studentów odbywa się w pełni zgodnie z obowiązującymi przepisami Ustawy. Uczelnia spełnia wymagania zawarte w art. 174 ust. 2 i art. 179 ust. 2 Ustawy. Zachowane są właściwe proporcje w podziale środków, których wymaga art. 174 ust. 4 Ustawy. System pomocy materialnej oferowany studentom działa bez większych zastrzeżeń jest racjonalny i przejrzysty. Nie notuje się opinii studentów o opóźnieniach w wypłacie świadczeń dla studentów wizytowanego kierunku, co ocenia się pozytywnie. Świadczenia wypłacane są regularnie, co miesiąc. Godna pozytywnej oceny jest wyjątkowa przejrzystość przepisów związanych z przyznawaniem pomocy materialnej dla studentów, sposób przygotowania dokumentów oraz korzystności przyjętych rozwiązań dla studentów. Regulamin ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Śląskiego jest zgodny z Ustawą oraz został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 186 ust. 1 Ustawy, co potwierdzone zostało akceptacją treści odpowiedniego uczelnianego organu samorządu studenckiego. W postępowaniu dotyczącym przyznawania pomocy materialnej stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego w odniesieniu do wydawania decyzji administracyjnych, co ocenia się pozytywnie.

W Uczelni funkcjonuje dwustopniowy model decyzyjny związany z przyznawaniem pomocy materialnej dla studentów. Organy przyznające pomoc materialną funkcjonują na stopniu Wydziału oraz na stopniu Uczelni. W Uczelni stypendia przyznaje Rektor, na Wydziale Dziekan. Przepisy wewnętrzne przewidują wyposażenie na wniosek odpowiednich organów samorządu studenckiego w uprawnienia do przyznawania świadczeń pomocy materialnej w imieniu właściwych organów Uczelni i Wydziału przez odpowiednie Wydziałowe i Uczelniane Komisje Stypendialne. Nie jest to jednak praktykowane. Organy Uczelni przyznające pomoc materialną działają zgodnie z przepisami Ustawy na podstawie czytelnych i powszechnie znanych procedur ogłaszanych na stronach internetowych Uczelni, samorządu studenckiego i obwieszczeniach w gablotach. Studenci wyrażają zadowolenie i poparcie dla formy i procedur działania systemu przyznawania pomocy materialnej i uważają ten system za wydajny. Studenci za niesprawiedliwe uznają zasady przyznawania stypendium Rektora dla najlepszych studentów, czego źródła dopatrują w zmianie przepisów ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym. Studenci pozytywnie oceniają wysokość stypendiów oferowanych przez ocenianą Jednostkę. Pozytywnie ocenia się również politykę informacyjną związaną z zasadami przyznawania pomocy materialnej oraz powszechny dostęp do wzorów druków wymaganych przy staraniu się o pomoc materialną.

Wydział nie przedstawił informacji na temat posiadania dodatkowych, własnych funduszy stypendialnych lub innych mechanizmów motywujących studentów do osiągania lepszych wyników w nauce, poza stypendiami wypłacanymi z Funduszu Pomocy Materialnej.

Uczelnia prowadzi właściwą politykę naliczania i pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne. Wewnętrzne akty prawne regulujące tą materię tj. Uchwała nr 145 Senatu UŚ z dnia 29 maja 2012 roku w sprawie zasad pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne w zakresie studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, Zarządzenia nr 111 Rektora UŚ z dnia 31 lipca 2013 roku w sprawie wysokości opłat za usługi edukacyjne w roku akademickim 2013/2014 są przykładami czytelności aktów prawnych jednak zawierają przepisy niezgodne z prawem powszechnie obowiązującym. Niezgodny z art. 99 ust. 1 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym jest §1 pkt. 1 4) i 5) oraz §2 pkt. 2 wspomnianej powyżej uchwały Senatu UŚ w zakresie, w jakim rozszerza ona katalog możliwych do pobierania przez uczelnię publiczną opłat za usługi edukacyjne o opłatę za powtarzanie semestru, która to opłata nie jest równoważnością jednostkowych opłat za powtarzane zajęcia, na co wskazuje wspomniany §2 pkt. 2 uchwały. Wspomniany

przepis stanowi, iż student ocenianego kierunku, który nie zaliczy więcej niż jednego przedmiotu lub więcej niż dwóch modułów ponosi opłatę za powtarzanie całego semestru zgodnie z jej wysokością wyznaczoną przez wspomniane zarządzenie Rektora UŚ nawet w sytuacji gdy zaliczy on większości przedmiotów na niego się składających. Wskazana kwota jest zdecydowanie wyższa, niż opłata za powtarzanie choćby dwóch przedmiotów, co nie tylko poddaje w wątpliwość zgodność z prawem wskazanych przepisów wewnętrznych, ale również sprawiedliwość takiego rozwiązania. Art. 99 ust. 1 ustawy zawiera enumeratywnie wymieniony i zamknięty katalog możliwych do pobrania przez publiczną uczelnię wyższą opłat za usługi edukacyjne. W rzeczonej sytuacji możliwe jest pobieranie opłat jedynie związanych z powtarzaniem określonych zajęć na studiach stacjonarnych oraz stacjonarnych studiach doktoranckich z powodu niezadowolających wyników w nauce nie zaś opłat za powtarzanie semestru. Rozszerzanie tego katalogu o opłatę za powtarzanie semestru uznać należy za niedopuszczalne, a samą opłatę za nielegalną i nieuzasadnioną. Zaleca się niezwłoczną zmianę wskazanych niezgodnych z ustawą przepisów i doprowadzenie do stanu zgodnego z przepisami powszechnie obowiązującymi. Prócz wskazanych niezgodności studenci bardzo pozytywnie oceniają politykę pobierania opłat przez Uczelnię.

Obsługa administracyjna Wydziału jest oceniana przez studentów pozytywnie. Godziny obsługi dziekanatu są zadowalające dla studentów stacjonarnych. Terminy i zasady obsługi administracyjnej są znane studentom. Studenci uważają co do zasady osoby pracujące w komórkach zajmujących się ich obsługą za miłe, pomocne oraz kompetentne. Studenci z przyjemnością i chętnie korzystają z rad i pomocy pracowników administracyjnych Instytutu.

Na Uniwersytecie Śląskim funkcjonuje samorząd studencki działający przez swoje organy na podstawie uchwalonego przez nie Regulaminu. Samorząd działa na stopniu Uczelni i wydziałów. W trakcie przeprowadzanej wizytacji odbyło się jedno spotkanie z przedstawicielami samorządu studenckiego, na którym to uzyskano poniższe informacje, a następnie zweryfikowano je w oparciu o dostarczone dokumenty, jak również inne odbyte rozmowy. Wydział spełnia wymagania Ustawy z art. 67 ust. 4 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału Artystycznego, co należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. Uczelnia zapewnia na potrzeby działalności ustawowej i regulaminowej samorządu studenckiego niezbędną bazę lokalową wyposażoną w sprzęt biurowy, telefon stacjonarny i inne środki trwale potrzebne do prawidłowego funkcjonowania, co potwierdzają członkowie samorządu studenckiego w rozmowie z zespołem oceniającym i co zasługuje na ocenę pozytywną. Tym samym stwierdzić należy, iż Uczelnia spełnia wymóg ustawowych z art. 202 ust. 8. Władze Uczelni zapewniają niezbędne środki finansowe na działalność ustawową i regulaminową samorządu studenckiego w postaci budżetu, co ocenia się pozytywnie. Współpraca pomiędzy Władzami Wydziału, a organami samorządu studenckiego jest na dobrym poziomie i charakteryzuje się relacją czysto praktyczną i funkcjonalną. Kontakty charakteryzują się wzajemną życzliwością i w razie potrzeby rozwiązywaniem palących problemów. Udział przedstawicieli studentów w sprawach dotyczących Wydziału i współdecydowanie w tym zakresie jest na dostatecznym poziomie. Przedstawiciele studentów mają możliwość wypowiedzania się w najważniejszych dla studentów sprawach, a ich opinie są uwzględniane przez Władze Wydziału, ponadto przedstawiciele studentów pozostają w stałym kontakcie z władzami Wydziału i pracownikami administracji, są zapraszani na spotkania na równi z innymi interesariuszami wewnętrznymi. Notuje się niską frekwencję przedstawicieli studentów na posiedzeniach Rady Wydziału. Przedstawiciele studentów nie doświadczają trudności w toku studiów związanych z nieobecnościami na zajęciach w czasie, kiedy poświęcają się zadaniom samorządu studenckiego np. przebywając na posiedzeniach Rad Wydziału i innych ciał. Wszystkie nieobecności są usprawiedliwiane, co ocenia się pozytywnie. Notuje się bardzo małą

świadomość członków samorządu studenckiego na temat zasad funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz funkcjonowania Uczelni. Samorząd studencki działa bardzo aktywnie na polu kultury studenckiej i animowania aktywności społeczności studenckiej Wydziału. Jest organizatorem wielu projektów takich jak np.: Cieszynalia, Andrzejki, Otrzęsiny. Samorząd nie jest zaangażowany w sprawy systemowe związane z przyznawaniem stypendiów i kreowanie zasad dotyczących ankiet oceny zajęć przez studentów. Nie zanotowano również opiniowania przez samorząd studencki różnego rodzaju aktów prawnych w tym programu rozwoju Wydziału.

Na Wydziale, w ramach którego prowadzi się oceniany kierunek nie przyjęto systemowych regulacji określających procedurę rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów, co przeciwdziałać ma zjawiskom patologicznym. Główna odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa na kierowniku podstawowej jednostki organizacyjnej, który zobowiązany jest za rozpatrywania wniosków oraz spraw, odwołania od jego decyzji rozpatruje Rektor. Wskazany zwyczajowy proces nie znalazł jednak odzwierciedlenia w żadnym dokumencie wewnętrznym, który mógłby być udostępniony studentom i tym samym nie posiada przymiotu rozwiązania systemowego. Rozwiązanie takie nie jest również opatrzone odpowiednimi narzędziami zabezpieczającymi podmioty biorące udział we wskazanych sprawach, a schemat postępowania nie jest dostosowany do charakteru spraw, jakimi są skargi i sytuacje konfliktowe. Przyjęte rozwiązania i tok postępowania jest analogiczny do rozpatrywanych przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej spraw w indywidualnych sprawach studentów, od których przysługuje studentom odwołanie do Rektora Uczelni. Niemniej różnica pomiędzy indywidualnymi sprawami studentów (na przykład dotyczącymi skreślenia z listy studentów, przyznania bądź nie świadczeń pomocy materialnej itd.), a skargami i sytuacjami konfliktowymi, które są często udziałem wielu podmiotów o sprzecznych interesach jest oczywista. Tak jak na każdej Uczelni wyższej, również na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach powołano właściwe komisje dyscyplinarne orzekające w sprawach studentów i nauczycieli akademickich. Niemniej jednak rozwiązanie to uznać należy za ostateczne w procesie wykrywania i zapobiegania zjawiskom patologicznym, konfliktom lub innym sytuacjom niepokojącym. Zaleca się uzupełnienie istniejących narzędzi o dodatkowe mechanizmy oraz przeobrażenie ich w miarę możliwości w spójny system rozpatrywania skarg i wniosków.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów, chociaż zaleca się udoskonalenie zapisów szczegółowych zasad rekrutacji na oceniany kierunek.**
- 2) Stosowany na ocenianym kierunku system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się. Zawiera standardowe, choć niepełne - biorąc pod uwagę istotę kierunku artystycznego – wymagania, zapewnia natomiast przejrzystość formułowania ocen. Zaleca się wprowadzenie świadczenia artystycznego oraz przeprowadzenie lekcji pokazowej podczas egzaminu dyplomowego.**
- 3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów. Zaleca się większą aktywność w realizacji programów międzynarodowych, w tym poszerzenie i upowszechnienie w Jednostce (w tym Instytucie Muzyki) informacji na temat wymiany międzynarodowej.**
- 4) Zaleca się sprawdzenie zgodności wewnętrznych unormowań prawnych UŚ - dotyczących pobierania opłat za powtarzanie semestru – z art. 99 ust. 1 ustawy Prawo**

o_Szkolnictwie Wyższym (patrz, uzasadnienie powyżej). Zaleca się stworzenie spójnego systemu rozpatrywania skarg i wniosków.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

System zapewnienia jakości kształcenia w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach funkcjonuje od 2007 r., kiedy Uchwałą Senatu Nr 74 z dnia 13 listopada 2007 r. został zatwierdzony System Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia. Do podstawowych instrumentów zarządzania jakością kształcenia należały w omawianym okresie systematycznie prowadzone ewaluacje zajęć dydaktycznych oraz ocena planów i programów nauczania. Opracowywane w ich wyniku sprawozdania sporządzane przez Uczelniany Zespół Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia (sprawozdania z oceny własnej jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Śląskiego oraz raport z ogólnouniwersyteckich badań ankietowych na temat warunków kształcenia w Uczelni), miały na celu formułowanie zaleceń, w oparciu o które podejmowano konkretne działania naprawcze.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia w obecnym kształcie funkcjonuje w oparciu o Uchwałę Senatu nr 126 z dnia 24 kwietnia 2012 w sprawie *Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Śląskim*. Nadzór nad Systemem sprawuje Rektor (na poziomie uczelnianym) oraz kierownicy jednostek organizacyjnych (na poziomie wydziału i instytutu). Za jego wdrożenie i funkcjonowanie odpowiedzialny jest powołany przez Rektora Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia, w jednostkach organizacyjnych - powołani przez dziekanów lub kierowników jednostek, pełnomocnicy ds. jakości kształcenia.

Zgodnie z ww. dokumentem wewnętrzną strukturę zapewnienia jakości tworzą: Rektor, kierownicy jednostek organizacyjnych, pełnomocnicy ds. jakości kształcenia, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, Kierunkowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia oraz Zespoły Pomocnicze Kierunkowych Zespołów Zapewniania Jakości Kształcenia. Skład osobowy organów jest powoływany na okres kadencji władz Uczelni.

W skład Uczelnianego Zespołu ds. Jakości wchodzi: Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia jako przewodniczący, pełnomocnicy dziekanów lub kierowników jednostek organizacyjnych nie będących wydziałami, dwóch studentów oraz doktorant wskazany przez Uczelnianą Radę Samorządu Studenckiego. Do zadań Uczelnianego Zespołu należy m.in. opracowanie procedur służących zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia, przedstawianie Rektorowi propozycji działań doskonalących proces kształcenia, ocena jakości kształcenia w Uczelni opracowana na podstawie analizy raportów z oceny własnej jednostek i raportów z ogólnouniwersyteckich badań ankietowych, przedstawianie Senatowi corocznych sprawozdań z oceny jakości kształcenia w Uczelni.

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Artystycznym został zatwierdzony Uchwałą Nr 14 Rady Wydziału Artystycznego z dnia 29 maja 2013 r. Skład osobowy Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wyznacza Dziekan. W skład Zespołu wchodzi: Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia powołany przez Dziekana lub kierownika jednostki niebędącej wydziałem, przewodniczący kierunkowych zespołów zapewniania jakości kształcenia lub w przypadku, gdy w jednostce nie funkcjonują zespoły kierunkowe nauczyciele akademicki reprezentujący wszystkie prowadzone w jednostce kierunki studiów, student i doktorant wskazany przez wydziałową radę samorządu

studenckiego. Do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia należy m.in. opracowanie i wdrażanie na Wydziale procedur służących zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia, analizowanie i publikowanie wyników oceny jakości kształcenia, przedstawianie dziekanowi lub kierownikowi jednostki niebędącej wydziałem propozycji działań podnoszących jakość kształcenia w jednostce, sporządzanie corocznych raportów z oceny własnej jednostki w zakresie oceny jakości kształcenia, przedstawianie radzie wydziału lub radzie jednostki corocznych sprawozdań na temat jakości kształcenia i funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia w jednostce.

W celu realizacji zadań Systemu Dziekan lub kierownik jednostki niebędącej wydziałem powołuje kierunkowe zespoły zapewniania jakości kształcenia dla każdego prowadzonego na Wydziale kierunku studiów. W ich skład wchodzi przedstawiciele studentów. Do zadań kierunkowego Zespołu należy m.in. analiza i doskonalenie programu kształcenia z uwzględnieniem wniosków z monitorowania kariery zawodowej absolwentów oraz analiza i weryfikacja zakładanych efektów kształcenia na danym kierunku dokonywana w porozumieniu z zespołem nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego tego kierunku. Na podstawie ww. analiz dokonanych przez kierunkowe zespoły zapewniania jakości kształcenia dziekan lub kierownik jednostki niebędącej wydziałem przedstawia na koniec roku akademickiego radzie jednostki ocenę efektów kształcenia, która stanowi podstawę doskonalenia programu kształcenia. Pełnomocnik Dziekana ze strony Wydziału Artystycznego został powołany przez Dziekana w dniu 12 września 2012 r., natomiast Kierunkowy Zespół Zapewnienia Jakości – w dniu 19 listopada 2012 r.

W Uczelni podejmowane są działania mające na celu bieżący monitoring realizacji procesu kształcenia: monitorowanie kwalifikacji nauczycieli akademickich uczestniczących w procesie kształcenia na kierunku, ocena jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych, monitorowanie i doskonalenie programów kształcenia, okresowe aktualizowanie strategii uczelni, monitorowanie warunków kształcenia, weryfikacja zakładanych efektów kształcenia, ocena dostępności informacji na temat kształcenia, badanie losów absolwentów Uczelni, zapobieganie zjawiskom patologicznym, procedury wdrażania planów naprawczych.

Jedną z procedur Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są hospitacje. Zasady przeprowadzania hospitacji określa uchwała Nr 14 Rady Wydziału Artystycznego z dnia 29 maja 2013 r. zatwierdzająca Wewnętrzny System Zapewnienia jakości Wydziału Artystycznego. Ich celem jest systematyczne dążenie do poprawy jakości procesu dydaktycznego. Pozyskane informacje zwrotne stanowią podstawę przeprowadzanych analiz oraz ocen efektów kształcenia. Wyniki analizy i zalecenia po hospitacji zajęć dydaktycznych mają na celu: motywowanie pracowników naukowo-dydaktycznych do dbałości o wysoką jakość zajęć, zarówno co do zawartości merytorycznej, jak i co do stosowanych metod dydaktycznych, monitorowanie osiągania założonych efektów kształcenia podczas zajęć dydaktycznych. Hospitacje mogą pełnić rolę uzupełniającą wobec wyników ankiet studenckich i innych narzędzi badania realizacji efektów kształcenia. Hospitacje prowadzone są na polecenie Dziekana lub Dyrektora Instytutu pod nadzorem organizacyjnym Kierunkowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia. Mogą one być elementem oceny pracowniczej, dlatego też organem upoważnionym do wyciągania wniosków z hospitacji jest Dziekan (Dyrektor Instytutu). Hospitacje zajęć dydaktycznych dzielą się na: hospitacje kontrolujące warsztat dydaktyczny oraz hospitacje mające na celu doskonalenie procesu kształcenia. Osoba przeprowadzająca hospitacje o charakterze kontrolnym zobowiązana jest sporządzić sprawozdanie z hospitacji, które przekazuje do wiadomości Dziekana lub Dyrektora Instytutu lub Kierownika Zakładu. Wyniki hospitacji nie podlegają obowiązkowi publikacji. Po przeprowadzeniu wszystkich zaleconych hospitacji w ciągu roku akademickiego Dziekan (Dyrektor Instytutu) formułuje ogólne wytyczne dotyczące kierunków działań doskonalących wobec procesu kształcenia i zleca Kierunkowemu

Zespołowi Zapewniania Jakości Kształcenia ich wdrożenie. Wynik hospitacji omawia się z nauczycielem akademickim i służy ewaluacji przebiegu procesu dydaktycznego. Wyniki hospitacji stanowią jeden z elementów okresowej oceny pracowników, są także brane pod uwagę w polityce awansów, przedłużania zatrudnienia i obsadzie zajęć.

Znaczącym narzędziem ewaluacji procesu kształcenia jest okresowa ocena pracowników. Zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich określa Statut Uczelni. Wszyscy nauczyciele akademicy podlegają ocenie nie rzadziej niż raz na dwa lata, lub na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej Uczelni, w której nauczyciel jest zatrudniony. Nauczyciel akademicki posiadający tytuł naukowy profesora, zatrudniony na podstawie mianowania, podlega ocenie nie rzadziej niż raz na cztery lata. Oceny dokonuje co najmniej trzyosobowa komisja oceniająca. Przy dokonywaniu oceny nauczyciela dotyczącej wypełniania obowiązków dydaktycznych uwzględnia się ocenę przedstawianą przez studentów. Od oceny komisji oceniającej nauczyciel akademicki może się odwołać do rady wydziału w terminie czternastu dni od dnia otrzymania odpisu karty oceny pracy nauczyciela. Komisje oceniające sporządzają zbiorczy raport o przebiegu i wynikach okresowej oceny pracy nauczycieli akademickich i przedkładają go radzie wydziału. O treści uchwały w sprawie przyjęcia raportu Dziekan zawiadamia niezwłocznie Rektora. Komisje oceniające przedkładają zbiorczy raport o przebiegu i wynikach okresowej oceny nauczycieli akademickich senatowi. Wnioski wynikające z oceny nauczyciela akademickiego mają wpływ na poprawę jakości procesu kształcenia, kształtowanie racjonalnej polityki kadrowej, wielkość obciążenia obowiązkami dydaktycznymi, powierzanie stanowisk kierowniczych oraz możliwość rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem.

Elementem mobilizującym pracowników do poprawy jakości kształcenia jest system ankietyzacji. Treść ankiety zatwierdza Rektor. Indywidualne wyniki ankiety są gromadzone w *Karcie nauczyciela akademickiego* osoby ankietowanej. Za organizację ankietyzacji odpowiada Kierunkowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia, a nad techniczną stroną procedury czuwają dyrektorzy instytutów. Przed rozpoczęciem roku akademickiego dyrektorzy instytutów wyznaczają osoby, które będą zajmowały się techniczną stroną procesu ankietyzowania w danym roku akademickim. Ankietyzacja odbywa się w ciągu około ośmiu tygodni zajęć przed pierwszym terminem weryfikacji efektów kształcenia. Wypełnianie ankiet przez studentów odbywa się pod nieobecność prowadzącego zajęcia. Analizy wyników ankiet oraz sformułowania wniosków dokonuje Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia dwa razy w roku i przekazuje je bezpośrednio przełożonemu ocenianego pracownika - Dziekanowi, Dyrektorowi Instytutu oraz komisji ds. oceny okresowej nauczycieli akademickich. Wyniki ankiet są analizowane i mają wpływ na program kształcenia, obsadę zajęć dydaktycznych, politykę kadrową.

Zespół Oceniający otrzymał do wglądu m.in. raport z oceny efektów kształcenia na wizytowanym kierunku dokonanym w roku akademickim 2012/2013, raporty z oceny własnej Instytutu Muzyki w zakresie jakości kształcenia za rok akademicki 2011/2012 oraz 2012/2013, raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2011/2012. Na podstawie tej dokumentacji można stwierdzić, iż ocena jakości kształcenia weryfikowana jest poprzez ankiety studenckie oceniające proces kształcenia oraz kadrę akademicką, analizę wyników sesji egzaminacyjnych, kontakty z pracodawcami w świetle praktyk zawodowych, proces dyplomowania.

System informacyjny skierowany do środowiska studenckiego jest zadowalający. Informacje o planach i programach studiów, dostęp do aktualnych informacji na temat m.in. oferty kształcenia, planowanych efektach kształcenia oraz wszelkie informacje bieżące są dostępne na stronie internetowej Wydziału. Dostępne są one również w Dziekanacie Wydziału na prośbę zainteresowanego, w ten sposób w pełni realizowana jest pełna, publiczna dostępność opisu efektów kształcenia i programów poszczególnych kursów.

Jedną z zasad funkcjonowania Systemu jest zapobieganie zjawiskom patologicznym związanym z procesem kształcenia. Podstawowe kwestie związane z zapobieganiem i postępowaniem w razie wykrycia zjawisk patologicznych w toku realizacji programu kształcenia określają Regulamin Studiów oraz Kodeks Etyki Studenta. Dokumenty te regulują zasady postępowania oraz prawa i obowiązki społeczności Wydziału wynikające z przepisów prawa oraz wewnętrznych postanowień wynikających z realizacji strategii Uniwersytetu Śląskiego oraz Wydziału. Zapobieganie patologiom związanym z nieprzestrzeganiem praw autorskich prowadzone jest w ramach pracy kadry dydaktycznej w toku realizacji programu studiów, natomiast monitoring zjawiska prowadzony jest w trakcie realizacji procedur weryfikacji efektów kształcenia, szczególnie w trakcie kontroli prac pisemnych i dyplomowych. Podejmowane działania uregulowane są także przez zasady dopuszczania do egzaminu dyplomowego (Załącznik nr 15 – Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego).

Z powyższego opisu wynika, iż Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, wdrożyła również niektóre procedury zmierzające do osiągnięcia wysokiej kultury jakości kształcenia (m.in. poprzez hospitacje zajęć, okresową ocenę nauczycieli akademickich, ankiety studenckie, analizę wyników sesji egzaminacyjnych). Należy jednak podkreślić, iż skuteczność wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest ograniczona, bowiem nie wszystkie procedury służące zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia zostały wdrożone, o czym świadczy niski poziom prac licencjackich i magisterskich. Warto przy tej okazji podkreślić, iż w większości przypadków ocena prac (zarówno promotora jak i recenzenta) jest zbyt wysoka w porównaniu do ich rzeczywistej wartości merytorycznej. Brak więc efektywnych mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu samego procesu dyplomowania. Zalecana w 3 kryterium niniejszego raportu modyfikacja w zakresie treści przedmiotów posiadających już w swojej nazwie zupełnie różne obszary wiedzy i umiejętności (np. Instrument z literaturą i metodyką nauczania, Pedagogika instrumentalna z kameralistką) świadczy również o braku pełnej skuteczności systemu zapewnienia jakości kształcenia. Stosowna weryfikacja winna być wprowadzona, zgodnie z zaleceniem Zespołu Oceniającego, ze względu na trudności z osiągnięciem kierunkowych efektów kształcenia dla poszczególnych obszarów.

Raport nie zawiera informacji na temat systemu upowszechniania danych dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia.

- 2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

W Uczelni prowadzone jest monitorowanie karier absolwentów, które opracowało wspólną dla wszystkich wydziałów ankietę dostępną na stronie Uniwersytetu Śląskiego. Biuro zwraca się z prośbą do absolwentów wszystkich kierunków prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim o wypełnienie i odesłanie ankiety. Badanie losów zawodowych absolwentów kierunku „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” odbywa się w oparciu o wewnętrzną ankietę opracowaną przez Instytut Muzyki. Celem badań przeprowadzonych w latach 2011, 2012, 2013 było uzyskanie odpowiedzi na pytania dotyczące ich aktywności na rynku pracy, czy kontynuują edukację muzyczną i jakie przedmioty – moduły szczególnie pomogły im w kształtowaniu swojej ścieżki zawodowej. Badanie sondażowe przeprowadzane z wykorzystaniem anonimowej dobrowolnie wypełnionej ankiety, przesyłanej na adres mailowy studentów – absolwentów kierunku. Jej wyniki poddawane są analizie i wpływają na modyfikacje dokonywane w programie kształcenia.

Elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest też monitorowanie potrzeb rynku pracy. Wydział podejmuje systematycznie współpracę ze środowiskiem

lokalnym w celu wymiany doświadczeń i zwiększenia możliwości korzystania przez studentów z dodatkowych staży i realizowania projektów pozwalających na doskonalenie kompetencji zawodowych, podpisano umowy i porozumienia z placówkami organizującymi praktyki i staże.

W ocenianej Jednostce studenci jako interesariusze wewnętrzni uczestniczą w strukturze decyzyjnej zarządzania jakością kształcenia, co potwierdzone zostało w otrzymanej dokumentacji oraz w rozmowie z samorządem studenckim. Przedstawiciele studentów są członkami Kierunkowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia i zostali do niego powołani na podstawie wniosku samorządu studenckiego działającego na Wydziale, a następnie na mocy uchwały Rady Wydziału. Studenci są zapraszani z odpowiednim wyprzedzeniem na posiedzenia ciał pracujących nad jakością kształcenia na Wydziale oraz są traktowani na równi z innymi członkami komisji, ich głos jest respektowany oraz oczekiwany, co potwierdzają w rozmowie z Zespołem Oceniającym. W opinii przedstawicieli studentów prace Zespołu są potrzebne, jednak do wypracowania konkretnych i namacalnych efektów potrzeba więcej czasu i systematyczności działań.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+/-	+/-
umiejętności	+/-	+	+	+	+/-	+/-
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+/-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, wdrożyła również procedury zmierzające do osiągnięcia wysokiej kultury jakości kształcenia. Skuteczność wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest ograniczona, bowiem brak w nim mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu samego procesu dyplomowania. System wymaga również dalszego doskonalenia m.in. pod względem skuteczności w diagnozowaniu słabych stron.

2) Jednostka podejmuje systematycznie współpracę ze środowiskiem lokalnym w celu wymiany doświadczeń służących poprawie jakości kształcenia. W ocenianej Jednostce studenci jako interesariusze wewnętrzni uczestniczą w strukturze decyzyjnej zarządzania jakością kształcenia i mają zagwarantowany optymalny wpływ na jakość kształcenia. Ankieta opracowana przez Instytut Muzyki i przeprowadzona wśród absolwentów stanowi pomocnicze narzędzie do analizy jakości kształcenia i modyfikacji programów kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		x			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			x		
3	program studiów			x		
4	zasoby kadrowe			x		
5	infrastruktura dydaktyczna		x			
6	prowadzenie badań naukowych ⁴		x			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się			x		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			x		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

⁴ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Oceniając możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia należy podkreślić, że są one sprawdzalne i zostały sformułowane w sposób zrozumiały. Warto również odnotować, iż Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania jakością oraz procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, wdrożyła procedury zmierzające do osiągnięcia wysokiej kultury jakości kształcenia a także podejmuje systematyczną współpracę ze środowiskiem lokalnym w celu wymiany doświadczeń służących poprawie jakości kształcenia, również studenci jako interesariusze wewnętrzni biorą udział w strukturze decyzyjnej zarządzania jakością. Jednostka zapewnia właściwą infrastrukturę dydaktyczną i naukową w celu osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Dorobek artystyczny/ naukowy całej kadry należy ocenić wysoko, a Jednostka prowadzi świadomą politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji.

System oceny efektów i ich weryfikacji na ostatnim etapie kształcenia – odnoszącym się do pisemnych prac magisterskich i licencjackich – nie sprawdza się. Wątpliwości Zespołu Oceniającego dotyczą zbyt wysokich ocen - zarówno promotora jak i recenzenta - w porównaniu do rzeczywistej wartości merytorycznej prac (patrz, 2 kryterium, wnioski syntetyczne wynikające z analizy i oceny prac oraz Załącznik nr 4).

Skuteczność wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia, pomimo wielu zalet, jest więc ograniczona, bowiem brak efektywnych mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu samego procesu dyplomowania. Ponadto system wymaga dalszego doskonalenia pod względem skuteczności w diagnozowaniu słabych stron. Nie przeprowadzono np. koniecznej modyfikacji zakresie treści przedmiotów posiadających już w swojej nazwie zupełnie różne obszary wiedzy i umiejętności, co w rzeczywistości utrudnia osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia dla poszczególnych obszarów (porównaj, kryterium 3, wnioski 2 oraz kryterium 8, podpunkt 1). Ponadto konieczna jest weryfikacja programów przedmiotów, których głównym celem jest nabycie wiedzy i umiejętności dotyczących pisania prac licencjackich i magisterskich (patrz, Załącznik nr 4). Pomimo wysokiej oceny dorobku naukowego/ artystycznego kadry, poziom hospitowanych zajęć był w niektórych przypadkach niezadowalający (patrz, kryterium 4, wnioski wynikające z hospitacji zajęć oraz Załącznik nr 6). Wątpliwości budzi również sama organizacja kształcenia. W opinii Zespołu Oceniającego, na podstawie dokonanych hospitacji, niektóre zajęcia prowadzone są w zbyt licznych grupach, inne z kolei mogą odbywać się w większych grupach (patrz, 4 kryterium, wnioski syntetyczne wynikające z hospitacji zajęć oraz Załącznik nr 6)

Zaleca się:

1. przyjęcie bardziej starannej procedury zatwierdzania tematów prac licencjackich i magisterskich, bowiem podejmowana w nich problematyka nie zawsze dotyczy zagadnień związanych z wizytowanym kierunkiem „edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej” (patrz, Załącznik nr 4);
2. sporządzenie przez promotorów i recenzentów bardziej starannych i wnikliwych recenzji;
3. analizę a następnie weryfikację form prowadzenia niektórych zajęć w celu podwyższenia efektywności nauczania w zakresie przedmiotów specjalistycznych, a także wygospodarowania dodatkowych godzin dla akompaniatorów do zajęć z instrumentem;
4. analizę a następnie weryfikację form prowadzenia niektórych zajęć w zakresie przedmiotów obejmujących podobne treści (patrz, Załącznik nr 6, wnioski wynikające z hospitacji zajęć),

5. wprowadzenie świadczenia artystycznego oraz lekcji pokazowej podczas egzaminu dyplomowego (patrz, opis do punktu 2 i 7 oraz wnioski);
6. poszerzenie formy wymiany międzynarodowej poprzez udział zagranicznych studentów i wykładowców a także upowszechnienie na Wydziale (w tym w Instytucie Muzyki) informacji na temat wymiany;
7. sprawdzenie zgodności wewnętrznych unormowań prawnych UŚ - dotyczących pobierania opłat za powtarzanie semestru – z art. 99 ust. 1 ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym (patrz, kryterium 7, podpunkt 4);
8. udoskonalenie zapisów szczegółowych zasad rekrutacji na oceniany kierunek studiów.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Władze Wydziału i Instytutu Muzyki odniosły się do wniosków sformułowanych przez Zespół Oceniający. W oparciu o szczegółowe wyjaśnienia zawarte w odpowiedzi na raport z wizytacji w odniesieniu do kryterium dotyczącego „zasobów kadrowych” (Władze Wydziału i Instytutu zapoznały pracowników z wynikami hospitacji i zobligowały do respektowania zaleceń Zespołu Oceniającego), Zespół Sztuki postanowił mienić ocenę w czwartym kryterium „zasoby kadrowe” ze „znacząco” na „w pełni”.

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej po zmianach uwzględniających odpowiedź Władz Uczelni na raport Zespołu Oceniającego)

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	Niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3	program studiów			X		
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ⁵		X			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia			X		

⁵ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

	się					
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Za Zespół Oceniający

prof. Sławomir Kaczorowski